

GWELLA MYNEDIAD CEFN GWLAD
YM MRO MORGANNWG

CYNLLUN GWELLA HAWLIAU TRAMWY 2024 - 2034

RHAGAIR

Mae'r Cynllun Gwella Hawliau Tramwy (CGHT) yn amlinellu'r strategaethau a fydd yn sail ar gyfer rheoli rhwydwaith hawliau tramwy Bro Morgannwg dros y 10 mlynedd nesaf.

Mae CGHT 2024 yn adeiladu ar y gwaith sydd wedi ei gynnwys yng Nghynllun Gwella Hawliau Tramwy cyntaf Bro Morgannwg, a gyhoeddwyd yn 2007. Mae diweddariadau 2024 y cynllun blaenorol drwy ymgorffori darnau allweddol o ddeddfwriaeth, canllawiau a strategaeth a ryddhawyd ers cyhoeddi'r cynllun cyntaf a thrwy werthuso'r gorfennol, y presennol a dylanwadau ar fynediad cefn gwlad yn y Fro yn y dyfodol..

Mae'r ddogfen hon ar gael hefyd yn Saesneg ac mewn print bras

This document is also available in English and large print

CRYNODEB GWEITHREDOL

Mae'n ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg adolygu, diweddarau a chyhoeddi Cynllun Gwella Hawliau Tramwy (CGHT). Bwriad y CGHT yw bod yn fframwaith goruwchwylio er mwyn llywio gwaith y Cyngor i gynnal a gwella rhwydwaith hawliau tramwy'r sir ac i flaenoriaethu'r gwaith sy'n cael ei wneud. Bydd y CGHT yn darparu amcanion clir o fewn datganiad o weithredu ac yn cyd-fynd â chynllun cyflenwi a fydd yn sail i gynllunio gwaith blynyddol. Mae'r fîm Hawliau Tramwy (HT) wedi bod yn gweithio i baratoi'r CGHT hwn ers 2017. Mae'r broses sydd wedi ei dilyn yn cynnwys: adolygiad o'r CGHT blaenorol; gwerthusiad o gyflwr presennol y rhwydwaith a'i gofnod cyfreithiol; adolygiad o ddogfennau strategaeth perthnasol; a gwerthusiad o anghenion a chyfleoedd yn y dyfodol.

Gyda'r Fforwm Mynediad Lleol, mae'r Cyngor wedi cytuno ar Weledigaeth ar gyfer rhwydwaith hawliau tramwy cyhoeddus y Fro:

"Darparu, cynnal a gwella'r rhwydwaith o Hawliau Tramwy Cyhoeddus a mynediad cefn gwlad i bawb.

AC

Er mwyn galluogi ac annog defnydd cynyddol gyfleus a chyfrifol a mwynhad o gefn gwlad ac arfordir y Fro".

Bydd y gwaith i gyd yn cael ei danlinellu gan chwe egwyddor allweddol:

1. Mynediad i bawb
2. Strategaeth reoli
3. Gwelliannau cynaliadwy
4. Gwell gwybodaeth
5. Gwella rhwydwaith y llwybrau
6. Cyd-destun ehangach

Mae'r Fro yn sir amrywiol, gan gynnwys glannau hir, tir amaethyddol da a chanolfannau trefol. Mae tua 573 cilometr (km) o hawliau tramwy cyhoeddus (HTC) ym Mro Morgannwg. Mae'r rhwydwaith yn cynnwys:

- 511 km o lwybrau troed
- 40 km o lwybrau ceffylau
- 22 km o Gilffyrdd Cyfyngedig

Yn ogystal, mae Arfordir Treftadaeth Morgannwg a dau barc gwledig y sir yn atyniadau cefn gwlad poblogaidd iawn.

Mae mynediad a hawliau tramwy cyhoeddus yn y Fro yn cael eu rheoli gan dîm hawliau tramwy'r Cyngor, sydd ar hyn o bryd yn dair swydd barhaol. Cefnogir y fîm gan swyddogion prosiect rhanbarthol a ariennir gan grant sy'n gweithio ar y cyd ar draws awdurdodau, parc gwledig a

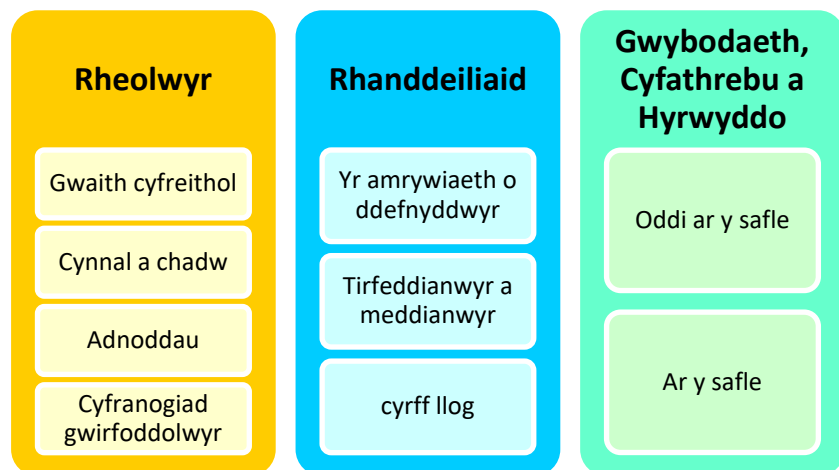
cheidwaid Arfordir Treftadaeth. Mae'r fîm hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Fforwm Mynediad Lleol, sy'n cynorthwyo swyddogion gyda syniadau a chyngor i helpu i sicrhau gwelliannau mynediad lleol ac ystod o sefydliadau defnyddwyr a phartner.

Dangosodd yr asesiad a wnaed fel rhan o'r gwaith o baratoi'r CGHT newydd sbectwm eang o faterion a chyfleoedd. Roedd y rhain yn cynnwys angen arwyddion y tu hwnt i'r systemau adrodd ar ochr y ffordd, gwybodaeth effeithlon am hawliau a chyfrifoldebau, a mwy o ddarpariaeth llwybr ceffylau. Amlygodd y defnyddwyr werthfawrogiad o fynediad at arfordir y Fro, gwelliannau hygyrchedd amlwg ers y CGHT blaenorol a phwysigrwydd grwpiau gwirfoddol a chynghorau cymuned wrth ddarparu gwaith fel chyfleoedd.

At ddibenion CGHT, mae tri phrif grŵp o waith wedi'u hadnabod a'u hadolygu:

- Rheolwyr
- Rhanddeiliaid
- Gwybodaeth, cyfathrebu a hyrwyddo

Mae pob un o'r prif grwpiau hyn wedi cael eu rhannu'n sawl thema, fel y dangosir isod.

Ar gyfer pob thema, mae Nod neu Nodau cyffredinol, ynghyd â nifer o Gamau Gweithredu yr ydym yn gobeithio y bydd yn helpu'r Cyngor i gyflawni'r Nodau hyn.

Mae fersiwn tabl o'r Camau Gweithredu – y Datganiad Gweithredu, yn amlinellu'r rhain gan gynnwys dolenni i Gynlluniau Cyflawni sy'n rhoi mwy o fanylion am lif gwaith i weithredu'r camau hynny.

Cynnwys

Cynnwys	5
TALFYRIADAU A GEIRFA	6
1. Y CYNLLUN GWELLA HAWLIAU TRAMWY (CGHT)	8
1.1 Pwrpas ein cynllun gwella hawliau tramwy	8
1.2 Gweledigaeth	9
1.3 Egwyddorion	9
2 CYFLWYNIAD I HAWLIAU TRAMWY YN Y FRO	11
2.1 Portread o Fro Morgannwg	11
2.2 Pwy sy'n rheoli Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn y Fro?	12
2.3 Rhagor wybodaeth am HTC	13
2.4 Beth yw Hawliau Tramwy Cyhoeddus?	13
2.5 Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn y Fro	14
Dolenni i'r strategaethau sydd ar gael	15
2.6 Mathau eraill o fynediad	16
3 THE Y CYD-DESTUN STRATEGOL	18
3.1 Strategaethau a dogfennau sydd ar gael - Darperir dolenni ar ddiwedd Adran 3	18
3.2 Y Cynllun Corfforaethol a'r CDLI	22
4 Y BROSES CGHT	24
4.1 Sut ydyn ni wedi paratoi'r CGHT hyd yn hyn?	24
4.2 Monitro	24
4.3 Sut byddwn yn defnyddio'r CGHT?	25
5 Adolygiad o'r CGHT blaenorol	26
5.1 Materion allweddol	26
5.2 Datganiad o Adolygiad Gweithredu	27
6 RHEOLWYR: Crynodeb Asesu, Amcanion a Chamau arfaethedig	38
6.1 Cyflwyniad	38
6.2 Gwaith cyfreithiol	38
6.2.1 Y Map Diffiniol	38
6.2.2 Gorchmynion Addasu	39
6.2.3 Anghysonderau	39
6.2.4 Ceisiadau am Orchmynion Addasu	40
6.2.5 Gorfodi	40
6.3 Cynnal a chadw	42
6.3.1 Cyflwr y rhwydwaith	42
6.3.2 Gwella'r rhwydwaith	45
6.4 Adnoddau	46
6.4.1 O ble daw'r arian?	46

6.4.2	Am beth mae angen yr arian for? _____	46
6.4.3	Prif faterion _____	47
6.5	Cyfranogiad gwirfoddolwyr _____	48
6.5.1	Materion a chyfleoedd _____	49
7	RHANDDEILIAID: Crynodeb Asesu, Amcanion a Chamau arfaethedig _____	50
7.1	Cyflwyniad _____	50
7.2	Yr amrywiaeth o ddefnyddwyr _____	50
7.2.1	Rhwydwaith sy'n addas i amrywiaeth o ddefnyddwyr? _____	51
7.2.2	Cerddwyr _____	51
7.2.3	Marchogion ceffylau _____	51
7.2.4	Beicwyr _____	52
7.2.5	Defnyddwyr moduro _____	53
7.2.6	Pobl â nodweddion gwarchoddedig _____	53
7.3	Tirfeddianwyr a meddianwyr _____	55
7.4	Sefydliadau, cyrff llog ac awdurdodau cyfagos _____	56
7.4.1	Awdurdodau Cyfagos a Rhanbarthol _____	56
7.4.2	Sefydliadau eraillorganisations _____	57
8	GWYBODAETH, CYFATHREBU A HYRWYDDO: _____	58
	Crynodeb Asesu, Amcanion a Chamau arfaethedig _____	58
8.1	Cyflwyniad _____	58
8.2	Gwybodaeth a hyrwyddo oddi ar y safle _____	58
8.2.1	Llwybrau hyrwyddo _____	58
8.2.2	HTC arall _____	60
8.2.3	Defnyddwyr penodol _____	60
8.2.4	Disabled users _____	60
8.2.5	Marchogion, beicwyr a gyrwyr _____	60
8.3	Gwybodaeth ar y Safle _____	61
8.3.1	Arwyddbyst a marciau llwybr _____	61
8.3.2	Dehongli ar y Safle _____	61
9	DATGANIAD GWEITHREDU _____	63
9.1	Allwedd i ddeall y Datganiad Gweithredu _____	63

TALFYRIADAU A GEIRFA

BHS	Cymdeithas Ceffylau Prydain
BME	Pobl Ddu a Lleiafrifoedd Ethnig
CAABT	Cilffordd sydd ar Agor i Unrhyw Draffig - Hawl dramwy sydd ar agor i bob defnyddiwr, gan gynnwys cerbydau a dynnir gan geffyl a cherbydau modur.
CBM	Cyngor Bro Morgannwg
CDLI	Cynllun Datblygu Lleol – Cynllun datblygu Awdurdodau Lleol.
CGHT	Y Cynllun Gwella Hawliau Tramwy
CLBA	Y Gymdeithas Tir Cefn Gwlad a Busnes
CNC	Cyfoeth Naturiol Cymru – ymgynghorydd statudol y Llywodraeth ar faterion amgylcheddol, coedwigaeth a chefn gwlad (olynydd Cyngor Cefn Gwlad Cymru).
CROW	Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000 – Deddfwriaeth yn cwmpasu mynediad cefn gwlad a gwarchod yr amgylchedd gwledig, ac mae'n cynnwys y gofyniad i awdurdodau lleol lunio Cynllun Gwella Hawliau Tramwy
FfMLI	Fforwm Mynediad Lleol – corff ymgynghori a grëwyd o dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy, yn cynnwys aelodau sydd â diddordeb yn y cyhoedd yn gweithredu mewn capasiti gwirfoddol
GAMD	Gorchymyn Addasu Mapiau Diffiniol – gorchymyn cyfreithiol sy'n caniatáu ymgorffori newidiadau yn y Map Diffiniol.
GIS	System Gwybodaeth Graffigol – pecyn cyfrifiadurol sy'n cyfuno data wedi'i fapio a gwybodaeth ychwanegol
Ha	Hectar
HDG	Hawl Dramwy Gyhoeddus – fel uchod
HTC	Hawliau Tramwy Cyhoeddus – llwybr lle mae gan y cyhoedd 'hawl i dramwyo' i deithio dros dir ar hyd llwybr diffiniedig. Y Map Diffiniol a Datganiad Hawliau Tramwy Cyhoeddus yw'r ddogfen gyfreithiol sy'n cofnodi'r llwybrau hyn.
Km	Cilometr
LIC	Llywodraeth Cymru - Y corff llywodraeth ddatganoledig sy'n gyfrifol am y rhan fwyaf o wariant cyhoeddus yng Nghymru, ac sydd â phwerau i wneud ystod eang o ddeddfwriaeth
SUSTRANS	Sefydliad Trafnidiaeth Gynaliadwy
UAC	Undeb Amaethwyr Cymru.
UCA	Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr

1. Y CYNLLUN GWELLA HAWLIAU TRAMWY (CGHT)

1.1 *Pwrpas ein cynllun gwella hawliau tramwy*

Mae'n ofynnol i Gyngor Bro Morgannwg, fel Awdurdod Priffyrdd, (o dan Adran 60 Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (CROW) 2000) i ddatblygu a chyhoeddi Cynllun Gwella Hawliau Tramwy (CGHT). Bwriad CGHT fel dogfen strategol fydd yn helpu'r Cyngor reoli'r rhwydwaith hawliau tramwy i drigolion ac ymwelwyr. Mae canllawiau

Llywodraeth Cymru yn disgrifio CGHTau fel "prif fodd i awdurdodau priffyrdd lleol nodi, blaenoriaethu a chynllunio ar gyfer gwelliannau i hawliau tramwy lleol".

Mae Canllawiau ar gyfer Awdurdodau Lleol ar Gynlluniau Gwella Hawliau Tramwy (2016) yn cynghori y dylai CGHT diwygiedig asesu:

- I ba raddau y mae hawliau tramwy lleol yn diwallu anghenion y cyhoedd ar hyn o bryd ac yn y dyfodol;
- Y cyfleoedd a roddir gan hawliau tramwy lleol ar gyfer ymarfer corff a mathau eraill o hamdden awyr agored a mwynhad ardal yr awdurdod;
- Hygyrchedd hawliau tramwy lleol i bobl ddall neu rannol ddall ac eraill â phroblemau symudedd.
- Mae'r radd y cyflwynwyd y CGHT blaenorol iddo
- Cyflwr presennol y rhwydwaith a'i gofnod
- Cyfleoedd i gyfrannu at amcanion Teithio Llesol
- Cyfleoedd i gyfrannu at amcanion Lles
- Cyfleoedd i gyfrannu at wireddu cynlluniau a blaenoriaethau eraill

Ar ôl cynnal asesiad dylai'r CGHT ddisgrifio Datganiad o Weithredoedd sy'n cwmpasu nodau hirdymor a strategol ar gyfer rheoli a gwella'r rhwydwaith o hawliau tramwy. Yn ogystal â datganiad o gamau dylai'r CGHT gefnogi datblygiad Cynlluniau cyflwyno sy'n weithredoedd â ffocws ac ymrwymadau byrdymor o fewn cynlluniau gwaith deinamig sy'n atodiad i,er y tu allan i'r ddogfen CGHT ffurfiol

Yn y Fro, rydym am i'r CGHT fod yn fframwaith goruwchwylio er mwyn llywio gwaith y Cyngor i gynnal a gwella rhwydwaith hawliau tramwy'r sir ac i flaenoriaethu'r gwaith sy'n cael ei wneud. Mae'r CGHT drafft hwn yn cyflwyno'r hyn yr ydym wedi'i ddarganfod hyd yn hyn trwy'r gwaith asesu ac mae'n amlinellu ein

syniadau ar gyfer ein dull strategol o gynnal a gwella rhwydwaith hawliau tramwy'r Fro.

1.2 *Gweledigaeth*

Darparu, cynnal a gwella'r rhwydwaith o Hawliau Tramwy Cyhoeddus a mynediad cefn gwlad i bawb.

A

Galluogi ac annog defnydd a mwyfwy cyfleus a chyfrifol o gefn gwlad ac arfordir y Fro

1.3 *Egwyddorion*

Mae'r Fforwm Mynediad Lleol (FfMLI) a thîm Hawliau Tramwy y Cyngor wedi adolygu set o egwyddorion, gyda'r bwriad o ddarparu arweiniad ar gyfer datblygu a gweithredu'r CGHT.

Pan fydd polisiâu a chynigion gweithredu yn cael eu cyflwyno yn CGHT, Datganiad Cynlluniau Gweithredu a Chyflawni, bydd yn bwysig sicrhau bod yr egwyddorion hyn yn cael eu dilyn. Dylent hefyd helpu i sefydlu rhaglenni gwaith yn y dyfodol a cheisiadau am roi adnoddau ar waith..

Egwyddor 1. MYNEDIAD I BAWB

Dylai gwelliannau a newidiadau i rwydwaith HTC, mynediad at dir ac arwynebau fod yn ymarferol, priodol a chael sylw i faterion diogelwch i ddefnyddwyr a meddianwyr yn ogystal ag yn ystyried y dirwedd a'r amgylchedd. Dylid ystyried lleihau rhwystrau trwy gymhwyso egwyddorion mynediad lleiaf rhwystrol. Dylid hyrwyddo manteision mynediad at gefn gwlad i grwpiau a sefydliadau heb gynrychiolaeth ddigonol.

Egwyddor 2. STRATEGAETH REOLI

Bydd y rhwydwaith yn cael ei reoli gyda golwg strategol, hirdymor, sy'n sail i'r cynlluniau cyflenwi, sy'n gyson â'r adnoddau sydd ar gael. Bydd y rheolwyr o ddydd ddydd yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael. Bydd meini prawf rheoli yn cael eu defnyddio i helpu i ddewis blaenoriaethau. Bydd y Cyngor yn hyrwyddo dull cyfranogol o reoli, gan annog rhanddeiliaid fel

Cynghorau Cymuned, grwpiau diddordeb lleol a gwirfoddolwyr i gymryd rhan weithredol yn y gwaith o fonitro a rheoli'r rhwydwaith.

Egwyddor 3. GWELLIANNAU CYNALIADWY

Mae siâp, cyflwr a defnydd y rhwydwaith yn y dyfodol yn dibynnu ar sut mae'n cael ei ddefnyddio a'i gefnogi gan ei randdeiliaid. Dylai gwelliannau mynediad hefyd fod yn cydymdeimlo â chadwraeth natur, yr amgylchedd, a bod yn briodol i dirfeddianwyr a defnyddwyr. Rhaid i gynlluniau newydd neu wella fod yn fforddiadwy, yn gynhaliol ac yn briodol o fewn cyd-destun polisi cyhoeddus amaethyddol a pherthnasol arall. Dylid gwneud y defnydd gorau o adnoddau drwy sicrhau hyfywedd, gweithio mewn partneriaeth, ceisio nawdd grant, a thrwy hyrwyddo cymorth lleol a gwirfoddol.

Egwyddor 4. GWYBODAETH WELL

Mae defnydd o'r rhwydwaith, yn ogystal â'i fod yn rheoli o ddydd i

ddydd a thymor hwy, yn ddibynol ar wybodaeth gywir, briodol ac sydd ar gael. Mae hyn yn cynnwys y Map Diffiniol a gwybodaeth ar y llwybr ar y safle ac oddi ar y safle. Bydd y Cyngor yn ymdrechu i wella ymwybyddiaeth o wybodaeth a mynediad at wybodaeth ac archwilio cyfleoedd i integreiddio

technolegau sydd ar gael.

Egwyddor 5. GWELLA RHWYDWAITH Y LLWYBRAU

Dylai newidiadau i'r ddarpariaeth bresennol ac unrhyw lwybrau ychwanegol fod yn gyson ag amcanion teithio llesol a lles. Dylid ystyried potensial ar gyfer llwybrau aml-ddefnydd, llwybrau caniatol a chytundebau mynediad wrth ymchwilio i lwybrau newydd ar gyfer llwybrau ceffylau a llwybrau beicio. Argaeledd parcio, mynediad ar drafnidiaeth gyhoeddus ac ar gyfleusterau safleoedd yn ystyriaethau pwysig. Y nod yn y pen draw yw ar gyfer rhwydwaith cydlynol o lwybrau, gan ddiwallu anghenion ei ddefnyddwyr tra'n cynnal a chyfoethogi bioamrywiaeth, heb fawr o effaith ar dirfeddianwyr a meddianwyr.

Egwyddor 6. Y CYD-DESTUN EHANGACH

Dylai cynigion yn y CGHT gyd-fynd â dogfennau polisi eraill, a'u bwydo i ddogfennau polisi eraill gan gynnwys Cynlluniau Lles, y Cynllun Datblygu Lleol, y Cynllun Trafnidiaeth Lleol a'r Cynllun Corfforaethol ac unrhyw ddiwygiadau i gael mynediad at ddeddfwriaeth y gellir ei deddfu. Mae perthynas â CGHT au eraill, strategaethau rhanbarthol a chenedlaethol perthnasol eraill, meysydd thematig eraill a chysylltiadau traws ffiniau yn ystyriaethau pwysig.

2 CYFLWYNIAD I HAWLIAU TRAMWY YN Y FRO

2.1 Portread o Fro Morgannwg

Sir fwyaf deheuol Cymru yw Bro Morgannwg, gydag arfordir hir ar Aber Afon Hafren.

Gyda rhai o'r tiroedd amaethyddol gorau yng Nghymru, mae'r Fro yn ymddangos fel ysgyfaint gwyrdd gwledig wedi'i amgylchynu gan y brifddinas, Caerdydd i'r dwyrain, trefi Cymoedd De Cymru i'r gogledd a Phen-y-bont i'r gorllewin.

Mae dwy dref fawr yn y Barri a Phenarth, ynghyd â'r aneddiadau llai o Ddinas Powys, Sili a Gwenfô, yn rhan ddwyreiniol fwy trefol y Fro. Tir amaeth tonnog canolbarth a gorllewin y Fro yw lleoliad dwy dref farchnad hanesyddol Y Bont-faen a Llanilltud Fawr. Mae llawer o ardaloedd bychain o goetir wedi'u gwasgaru trwy'r Fro, y mwyaf yw Coedwig Hensol sy'n gorchuddio tua 227 hectar (ha).

Mae 45km o arfordir amrywiol y Fro yn gwneud hyn yn atyniad rhif un i ymwelwyr a thrigolion. O draethau a phromenadau poblogaidd y Barri a Phenarth yn nwyrain y Fro, i'r 20 km o arfordir Treftadaeth Morgannwg trawiadol yn y dwyrain, mae'r môr yn atyniad mawr i hamdden, gan gynnwys nofio a syrffio, hwylio a chychod, a physgota, (yn ogystal â gweithgareddau mwy anffurfiol). Gall ymwelwyr gynnig budd economaidd sydd i'w groesawu i'r ardal, a gall gwella mynediad wneud cyfraniad at hyn.

Mae'r traethau yn Y Barri, Penarth, Aberogwr, Bae Dwnrhefn a Llanilltud Fawr yn denu miloedd lawer o ymwelwyr bob blwyddyn.

Ar yr adegau prysuraf, mae rhai o'r safleoedd mwy gwledig yn cael eu llethu gan nifer yr ymwelwyr, gan roi straen enfawr ar reolaeth y safle a'r rhwydwaith priffyrdd. Agorodd Llwybr Arfordir Cymru yn 2012 gan ddenu'r penawdau yn genedlaethol ac yn rhyngwladol fel llwybr cerdded o bwys.

Mae llwybr yr arfordir yn parhau i gael ei gefnogi gan Lywodraeth Cymru drwy gyllid grant sy'n cael ei weinyddu gan Cyfoeth Naturiol Cymru ac mae'n ased twristiaeth allweddol sy'n denu nifer fawr o ymwelwyr oddi ar gefn ei frand cryf.

Yn nwyrain y Fro, dau atyniad poblogaidd iawn yw'r ddau barc gwledig. Ychydig i'r gorllewin o'r Barri, mae 89 ha o goetir a dolydd Parc Gwledig Porthceri hefyd yn ffinio â'r môr, gan ddarparu cysylltiad rhwng y Barri trefol a'i gyffiniau gwledig. Mae gan yr 80 hectar o Barc Gwledig Llynnoedd Cosmeston ger Penarth llynnoedd, coetiroedd a dolydd, yn ogystal â Phentref Canoloesol a ailadeiladwyd hynod ddiddorol wedi'i seilio ar y safle gwreiddiol. Un o'r parciau gwledig mwyaf poblogaidd yng Nghymru, mae'r safle hwn yn denu miloedd o ymwelwyr bob blwyddyn. Unwaith eto, gall hyn achosi problemau mynediad lleol a thagfeydd.

Yng nghanol y Fro, mae Gerddi Dyffryn wedi ei restru gradd 1 yng Nghofrestr Cadw o Barc a Gerddi, gyda 22 ha o gerddi nodwedd a gardd goed.

Yn rhan o stâd yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, mae'r gerddi yn atyniad treftadaeth poblogaidd.

Un elfen sy'n cysylltu'r

safleoedd dilornus hyn yw'r 574 km o hawliau tramwy cyhoeddus, sy'n darparu rhwydwaith da o lwybrau o amgylch cymunedau a safleoedd ymwelwyr. Yn ogystal, mae'r 26 erw o dir comin yn ychwanegu dros 520 hectar o dir mynediad sy'n cynnig cyfleoedd pellach ar gyfer hamdden.

Y rhwydwaith hwn o lwybrau a thir mynediad sy'n ganolbwynt ar gyfer y Cynllun Gwella Hawliau Tramwy.

2.2 Pwy sy'n rheoli Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn y Fro?

Mae'r rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus ym Mro Morgannwg yn cael ei reoli gan dîm hawliau tramwy'r Cyngor - tair swydd barhaol ar hyn o bryd, dan arweiniad y Rheolwr Mynediad Cefn Gwlad. Rhennir dau swyddog ychwanegol sy'n darparu gwaith prosiect ar Lwybr Arfordir Cymru ac ar rwydwaith Llwybrau Gwyrdd (Cefyllau a Beic) yn rhanbarthol. Mae'r tîm yn cwmpasu:

- Rheoli'r rhwydwaith (gan gynnwys strategaeth, gwybodaeth a llwybrau hyrwyddo)
- Cynnal y rhwydwaith
- Diogelu'r rhwydwaith (gorfodi)
- Cofnodi'r rhwydwaith (map diffiniol)
- Newid y rhwydwaith (dargyfeirio a newid llwybrau)

Mae'r fîm hawliau tramwy yn gweithio'n agos gyda thimau ceidwaid y Gwasanaeth Cefn Gwlad sydd wedi eu lleoli yn ardal Arfordir Treftadaeth Morgannwg a dau barc gwledig y Fro. Mae'r gwaith yn cynnwys clirio, cynnal a chadw a gwella llwybrau'n rheolaidd yn ogystal â chysylltu â thirfeddianwyr a chymunedau lleol. Yn yr un modd, mae Ffyrdd y Fro, Cymdeithas y Crwydrwyr a sefydliadau gwirfoddol eraill yn helpu'n sylweddol drwy'r sir, ymgymryd â chynnal a chadw llwybrau cerdded, rhedeg rhaglenni cerdded a chynhyrchu taflenni cerdded.

Cefnogir y fîm Hawliau Tramwy gan y Fforwm Mynediad Lleol, a ffurfiwyd ym mis Hydref 2003, yn unol â'r Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (2000).

<https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/2000/37/contents> Mae'n cynnwys pobl sydd ag amrywiaeth eang o ddiddordebau yn rhwydwaith hawliau tramwy'r sir. Ei rôl yw cefnogi swyddogion gyda syniadau a chynghor i helpu i sicrhau gwelliannau i fynediad lleol.

2.3 Rhagor wybodaeth am HTC

Os hoffech ragor o wybodaeth am unrhyw agweddau ar Hawliau Tramwy Cyhoeddus ym Mro Morgannwg, mae modd cysylltu ag aelodau'r fîm yn:

Hawliau Tramwy Cyhoeddus
Adfywio a Chynllunio
Cyngor Bro Morgannwg
Swyddfa'r Dociau, Y Barri
CF62 4RT

Ffoniwch (01446) 700111 ar gyfer ymholiadau cyffredinol.

E-bost: PublicFootpaths@valeofglamorgan.gov.uk

2.4 Beth yw Hawliau Tramwy Cyhoeddus?

Mae Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn cynnwys Llwybrau Troed, Lonydd Ceffylau, Cilffyrdd Cyfyngedig a Chilffyrdd sydd ar Agor i Unrhyw Draffig (CAABT, nad oes unrhyw un ohonynt yn y Fro ar hyn o bryd), ac mae pob un ohonynt yn galluogi pobl i brofi cefn gwlad ehangach mewn amryw o ffyrdd. Gall llwybrau caniatool hefyd fodoli at ddefnydd y cyhoedd pan fydd tîr feddiannwr yn cytuno arnynt. Mae'r diagram isod yn dangos pa ddefnyddiau a ganiateir yn ôl y gyfraith ar gyfer pob math o hawl tramwy.

2.5 Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn y Fro

Mae tua 573km o hawliau tramwy cyhoeddus (HTC) ym Mro Morgannwg. Mae hyn yn cynnwys:

- 511 km o lwybrau troed
- 40 km o lwybrau ceffylau
- 22 km o Gilffyrdd Cyfyngedig

Cyfeiriwch at y dudalen ganlynol i weld map yn dangos eu dosbarthiad. Fel y dengys y map hwn, ceir llywybrau troed ym mhob rhan o'r Sir, er bod mwy o ddwysedd mewn rhai ardaloedd, yn aml yn agos i drefi a phentrefi. Mae llywybrau ceffylau yn brin ac ar wasgar; does gan nifer o ardaloedd Cyngor Cymuned ddim o gwbl. Mae'r crynodiad mwyaf i'w weld yn ardal Cyngor Cymuned Saint-y-brid. Mae cilffyrdd cyfyngedig hefyd yn anghyffredin ac yn tueddu i redeg am bellteroedd byr sy'n cysylltu ffyrdd fferm. Yn hanesyddol,

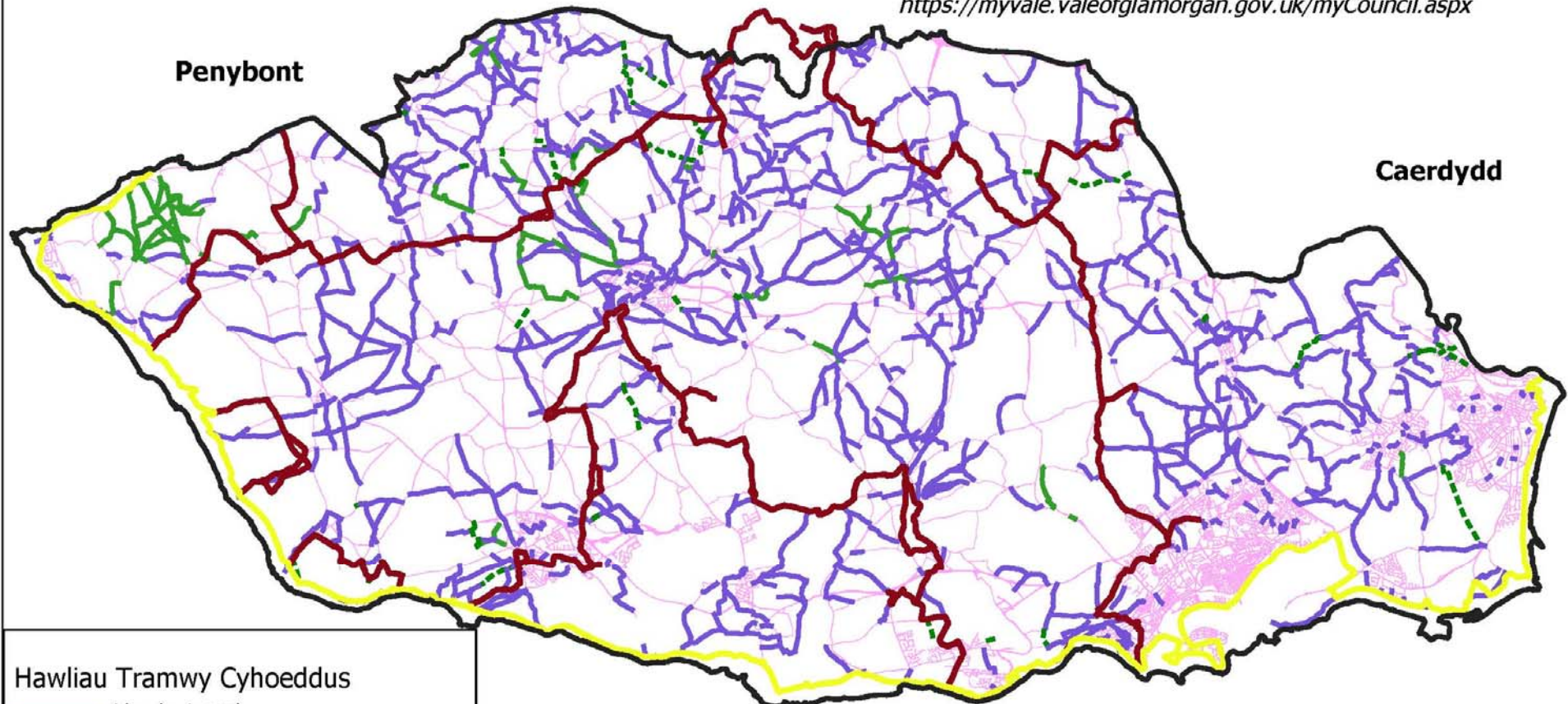
datblygodd llywybrau yn seiliedig ar anghenion pobl leol, yn bennaf er mwyn cysylltu cymunedau neu ar hyd llywybrau pobl â gwaith. Erbyn heddiw defnyddir y rhwydwaith yn bennaf at ddibenion hamdden. O ganlyniad, mae angen datblygu'r rhwydwaith ar gyfer ystod ehangach o ddefnyddwyr yn enwedig ar gyfer beicwyr a beicwyr ceffylau. Mae dau lwybr pellter hir i'w gweld ar Fap yr Arolwg Ordnans, Llywybr Arfordir Cymru a Llywybr Treftadaeth Mileniwm Ffyrdd y Fro, sy'n llywybr crwn o amgylch y Fro.

RCT

Wedi'i ddarparu i dynnu sylw at ddwysedd a dosbarthiad y rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus, mae manylion llwybrau unigol ar gael drwy fapio rhyngweithiol y Cyngor - <https://myvale.valeofglamorgan.gov.uk/myCouncil.aspx>

Penybont

Caerdydd

Hawliau Tramwy Cyhoeddus

- Llwyr troed
- Llwyr caffylau
- - - Cilffordd Gyfyngedig

Llwybrau a Hyrwyddir

- Llwyr Arfordr Cymru
- Llwyr Treftadaeth y Mileniwm

2.6 Mathau eraill o fynediad

Nid y rhwydwaith hawliau tramwy cyhoeddus yw'r unig ffordd o gael mynediad i gefn gwlad yn y Fro. Yn ogystal, mae:

- **Llwybrau caniataol** – darnau byr o lwybr yw'r rhain gan fwyaf, mewn rhai achosion yn helpu i gwblhau llwybr hirach neu gerdded gylchol trwy gysylltu llwybrau troed presennol. (Nid yw llwybrau caniataol yn cael eu diffinio yn y gyfraith, ond maent yn bodoli oherwydd cytundeb y tiffeddiannwr i sefydlu llwybr).
- **Lonydd glas** – mae sawl lôn werdd wedi eu canfod, i'w gweld yng nghanolbarth a rhannau dwyreiniol y sir. (Nid oes unrhyw ystyr cyfreithiol i Lôn Las. Mae'n ddisgrifiad corfforol o drac heb ei wynebu (fel arfer), fel arfer gwrychog, ac yn aml, ond nid bob amser, o ryw hynafiaeth. Gall fod yn llwybr troed, llwybr ceffylau neu ffordd gerbydau neu efallai na fydd yn cario unrhyw hawl tramwy cyhoeddus o gwbl. Yn yr achosion a grybwyllir uchod maent yn rhan o'r rhwydwaith priffyrdd mabwysiedig, ond nid ydynt bellach yn cael eu cynnal i safon sy'n addas ar gyfer traffig llysieuol. Nid ydynt yn ymddangos ar y Map Diffiniol).

- **Llwybrau beicio** – Mae'r Sir wedi gweld ehangu cyfleoedd beicio yn ystod y degawd diwethaf. Mae hyn wedi cynnwys datblygiadau i lwybr 88 y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol drwy'r Fro, darparu llwybrau beicio mawr ochr yn ochr â seilwaith presennol a datblygu cysylltiadau rhwng aneddiadau. Mae'r Ddeddf Teithio Llesol wedi darparu gyrrwr mwy diweddar ar gyfer adnabod cyfleoedd a hyrwyddo seiclo fel ffordd amgen o drafnidiaeth gyda mapiau rhwydwaith integredig yn nodi gweledigaeth i ehangu

ymhellach yn y dyfodol.

- **Tir comin** – Mae dros 500 hectar o dir comin ym Mro Morgannwg, ond mae dros 70% ohono wedi'i ganoli yn y gorllewin. Cydnabuwyd hyn yn ffurfiol fel tir mynediad o dan ddarpariaethau Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000. Mae'r ardal unigol fwyaf o dir comin cofrestredig yn cynnwys Twyn Ogwr a Old Castle Down (372 ha) o gwmpas Saint-y-brid, gydag ardal fawr arall yn Stalling Down a St Hilary Down (91 ha) ar ochr ddwyreiniol y Bont-faen. Mynydd Rhuthun yn y gogledd, Gwastatir Llwyneliddon ger Sain Nicolas, ynghyd â'r ddau dŷ comin yn Ninas Powys, yw'r ardaloedd sylweddol

eraill. Tiroedd comin llai yw'r gweddill - fel y rheiny yn Lecwydd a Llanfleiddan - a'r 18 llain o bentrefi.

- **Coedwigaeth â mynediad i'r cyhoedd** – mae dwy ardal sylweddol o goedwigaeth gyda mynediad i'r cyhoedd: Coedwig Hensol, a reolir gan Cyfoeth Naturiol Cymru a Chwm George/Case Hill Wood, sef safle Coed Cadw ar gyrion gogleddol Dinas Powys.
- **Parciau gwledig** – mae dau barc gwledig yn y Fro. Saif Parc Gwledig Porthceri ychydig i'r gorllewin o'r Barri, a Pharc Gwledig Llynnoedd Cosmeston ar gyrion gorllewinol Penarth.

Porthceri
PorthKerry

Cosmeston

- **Mynediad i'r blaendraeth** – yn bwysig i sir arfordirol, mae o leiaf 18 lleoliad pwysig wedi'u nodi ar hyd arfordir y sir sy'n caniatáu mynediad i'r blaendraeth. Mae hyn gan amlaf yn anffurfiol, ond mae'n cynnwys rhai promenadau a llithrfeydd.
- **Gwarchodfeydd natur a safleoedd bywyd gwyllt eraill** – mae 8 gwarchodfa natur fechan ym Mro Morgannwg dan reolaeth Ymddiriedolaeth Natur De a Gorllewin Cymru, ond does dim mynediad i'r cyhoedd ymhob un ohonyn nhw. Dim ond un warchodfa fechan sydd gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, sef cors i'r gorllewin o Lanbedr-y-Fro.

[Mae map ar gyfer y rhain i gyd ar gael ar gais gan y fîm Hawliau Tramwy].

3 THE Y CYD-DESTUN STRATEGOL

The Mae'r CGHT yn eistedd o fewn cyd-destun eang wedi'i fframio gan ddeddfwriaeth genedlaethol a'i weithredu ar lefel sirol. Ers CGHT cyntaf y Fro, cyflwynwyd dau ddarn arbennig o bwysig o ddeddfwriaeth: Deddf-Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) a Deddf yr Amgylchedd (2016). Yn yr un cyfnod hwn, mae'r Ddeddf Teithio Llesol (2013) hefyd wedi sicrhau gofynion newydd. •

Yn lleol, mae'r ddeddfwriaeth hon wedi arwain at gynhyrchu Asesiad a Chynllun Lles y Fro, a gweithredu proses tuag at fapiau llwybrau Teithio Llesol a mapiau rhwydwaith integredig. Fel ynghynt mae Cynllun Corfforaethol Cyngor Bro Morgannwg o berthnasedd craidd i'r CGHT, yn ogystal â'r Cynllun Datblygu Lleol.

3.1 *Strategaethau a dogfennau sydd ar gael - Darperir dolenni ar ddiwedd Adran 3*

- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol –**

Mae'r Ddeddf yn canolbwyntio ar wella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Ynndi y mae saith nod lles cenedlaethol yn Gymru lewyrchus; Cymru wydn; Cymru iachach; Cymru fwy cyfartal; Cymru o gymunedau cydlynus; Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu; a Chymru sy'n ymateb yn fyd-eang

Cyflwynodd y Ddeddf hefyd yr egwyddor datblygu cynaliadwy a phum ffordd o weithio sy'n cael eu hystyried yn allweddol i newid sut mae sefydliadau'n gweithio i sicrhau eu bod "yn gweithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau fod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb gyfaddawdu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i gyflawni eu hanghenion eu hunain". Y pum ffordd o weithio yw'r hirdymor; atal; integreiddio; cydweithredu, cynnwys.

Natur a Phobl yn Ffynnu Gyda'i Gilydd

Mae cynllun corfforaethol Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) hyd at 2030 yn canolbwyntio ar dri amcan lles; erbyn 2030 yng Nghymru:

- Bydd natur yn adfer
- Bydd cymunedau yn gallu gwrthsefyll newid hinsawdd
- Bydd llygredd yn cael ei leihau

Bydd y tri amcan yn cyfrannu tuag at y saith nod lles a bennir yn y datganiad Lles.

1. Cymru lewyrchus
2. Cymru gydnerth
3. Cymru iachach
4. Cymru fwy cyfartal
5. Cymru o adnoddau cymunedol cydlynol heb eu niweidio
6. Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu.
7. Cymru sy'n gyfrifol yn fyd-eang

Maes o law, y ddyletswydd newydd ar Cyfoeth Naturiol Cymru i gynhyrchu Datganiadau Ardal - fel teclyn ar gyfer cyflwyno cynaliadwy ar adnoddau naturiol - yn berthnasol i flaenoriaethau strategol y Fro ar ger hawliau tramwy.

- **The Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 -**

Mae Deddf yr Amgylchedd yn canolbwyntio ar gynllunio a rheoli adnoddau naturiol Cymru mewn ffordd fwy rhagweithiol, cynaliadwy a chydgyssylltiedig. Mae'n cynnwys: rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy; newid hinsawdd; taliadau am fapiau siopa; casglu a gwaredu gwastraff, pysgodfeydd ar gyfer pysgod cregyn a thrwyddedu morol; pwyllgor llifogydd ac erydu arfordirol a thir draenio. Mewn perthynas â rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, mae'r Ddeddf yn darparu fframwaith sy'n cynnwys yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (AaSAN) – a gyhoeddwyd yn 2016, Polisi Adnoddau Naturiol Cenedlaethol a Datganiadau Ardal

Mae Adran 6 (1) Deddf yr Amgylchedd (cymru) yn ei wneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus geisio cynnal a cyfoethogi bioamrywiaeth wrth arfer eu pwerau mewn perthynas â Chymru, ac wrth wneud hynny dylid hyrwyddo gwydnwch ecosystemau, fel ag sy'n gyson ag arfer y pwerau hynny'n gywir. Mewn ymateb mae'r Fro wedi llunio Blaengynllun Bioamrywiaeth 2019. Wrth gyflawni dyletswyddau CGHT a Hawliau Tramwy Cyhoeddus, bydd yr Adran Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn gweithio o fewn Nodau'r Cynllun.

- **Cynllun Lles Bro Morgannwg 2023-2028:**

Ein Bro – Ein dyfodol – Mae'r Cynllun yn cael ei gyhoeddi gan Fwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) Bro Morgannwg, fel gofyniad o dan Ddeddf Cenedlaethau'r Dyfodol. Mae'r Cynllun hwn yn ddatganiad o ymrwymiad y BGC i wella lles lleol heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Amlinella weledigaeth a rennir ar gyfer y Fro yn 2050 ac mae'n disgrifio tri amcan lles sydd gyda'i gilydd yn darparu'r fframwaith ar gyfer gweithgareddau cydweithredol craidd. Mae'r cysylltiadau allweddol gyda'r CGHT yn cynnwys hyrwyddo gwirfoddoli; dyheadau am amgylchedd o ansawdd uchel; cydnabod buddion iechyd, cymdeithasol ac economaidd sy'n gysylltiedig â mynediad ac yn yr awyr agored; cysylltiadau ag asedau twristaidd gan gynnwys Arfordir Treftadaeth Morgannwg, Llwybr Arfordir Cymru, cefn gwlad deniadol a Pharciau Gwledig, cynnyrch gweithgaredd cryf gan gynnwys marchogaeth, a rhwydwaith sefydledig o lwybrau cerdded; ac ystyried manau agored gan eu bod yn ymwneud â bioamrywiaeth a theithio llesol..

- **Aseiad Lles Bro Morgannwg 2022** - Mae'r aseiad o'r farn fod lles ar draws yr ardal gyfan ac mewn cymunedau penodol. Mae ffynonellau data'n cynnwys data ystadegol, gwybodaeth ymgysylltu â'r cyhoedd ac ymchwil academiaidd. Mae'r aseiad wedi'i strwythuro o gwmpas tri maes allweddol: Cael dyfodol iach ac egniol; bod yn rhan o gymunedau diogel a chynhwysol; gwneud y mwyaf o gyfleoedd a chyrhaeddiad. Roedd y broses asesu yn cynnwys Adroddiad Tystiolaeth manwl ar yr amgylchedd y mae canfyddiadau allweddol wedi'u cynnwys yn yr adroddiad Asesu. Mae'r cysylltiadau allweddol rhwng yr aseiad llesiant a'r CGHT yn cynnwys ffocws ar yr amgylchedd fel rhan hanfodol o les; asedau amgylcheddol a threftadaeth y Fro; adborth cadarnhaol gan y cyhoedd tuag at fannau arfordirol a gwyrdd; cyfeirio at y rhwydwaith hawliau tramwy cyhoeddus; a chyfleoedd teithio llesol.
- **Teithio llesol** - Diffinnir teithio llesol fel cerdded a beicio (gan gynnwys defnyddio sgwteri symudedd) ar gyfer teithiau pob dydd, e.e. i'r ysgol, gwaith, siopau neu i gael mynediad at wasanaethau fel canolfannau iechyd a hamdden.

Mae'r Ddeddf Teithio Llesol yn ei gwneud yn ofyniad cyfreithiol i Gyngor Bro Morgannwg fapio a chynllunio ar gyfer llwybrau addas ar gyfer teithio llesol o fewn rhai o'i aneddiadau fel y nodir gan Lywodraeth Cymru.

Yn y broses gwelwyd cynhyrchu Mapiau Llwybrau Presennol gan ddangos llwybrau sy'n addas ar gyfer teithio llesol ac sy'n cyrraedd y safonau a osodwyd gan Lywodraeth Cymru. Cafodd Mapiau Llwybrau Presennol y Fro at ddefnydd cerddwyr a beiciau eu cymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn 2015, gan gynnwys Y Barri, Dinas Powys, Penarth, Llanilltud Fawr, Y Rhws a'r Bont-faen (cerddwyr yn unig). Ar ôl hyn, dechreuodd y Cyngor weithio ar ddatblygu Mapiau Rhwydwaith Integredig, oedd yn nodi dyheadau'r Awdurdod ar gyfer gwella llwybrau teithio llesol ledled y sir dros y 15 mlynedd nesaf. Mae'r rhain yn cynnwys y llwybrau presennol nad ydynt eto'n cyrraedd safonau Llywodraeth Cymru, yn ogystal â llwybrau nad ydynt yn bodoli ar hyn o bryd ond sydd wedi'u nodi mewn cynlluniau strategol eraill neu drwy ymgynghori. Mae Mapiau Llwybrau Integredig yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor.

- **Arolwg Hamdden Awyr Agored Cymru**

Comisiynwyd yr arolwg gan CNC. Roedd yn canolbwyntio

ar ymgysylltu â'r cyhoedd gyda'r amgylchedd naturiol gan gynnwys cymryd rhan mewn hamdden awyr agored, buddion iechyd ac economaidd, agweddau at fioamrywiaeth ac ymddygiadau o blaid yr amgylchedd.

Ar raddfa genedlaethol, mae hyn yn darparu data cydestunol perthnasol gan gynnwys demograffeg, tueddiadau sy'n gysylltiedig â defnyddio ac adnabod rhwystrau i ymgymryd â hamdden awyr agored. behaviours.

3.2 Y Cynllun Corfforaethol a'r CDLI

Cynllun Corfforaethol Bro Morgannwg 2020-2025

Yn sail i'r Cynllun Corfforaethol mae pedwar gwerth craidd:

- Uchelgeisiol
- Agor
- Cydweithio
- Balch

Mae'r Cynllun wedi'i seilio ar bedwar amcan lles ac wyth amcan lles. Nod hyn yw hybu dull gweithredu mwy trawsdoriadol, gweithio fel 'un cyngor' i sicrhau canlyniadau blaenoriaeth. Y pedwar nod lles yw:

- Bro gynhwysol a diogel
- Bro sy'n gyfrifol yn amgylcheddol ac yn ffynnu
- Bro uchelgeisiol â diwylliant byw
- Bro iach ac actif.

Mae'r cysylltiadau allweddol rhwng y Cynllun Corfforaethol a'r CGHT yn cynnwys:

- Gweithredu Rhwydwaith Integredig a Mapiâu Teithio Llesol i roi gwybodaeth gynhwysfawr i breswylwyr ac ymwelwyr ar deithio'n effeithlon ac yn ddiogel.
- Amddiffyn, cadw, a lle bo'n bosibl gwella etifeddiaeth adeiledig, naturiol a diwylliannol Bro Morgannwg.
- Gweithio mewn partneriaeth i gynnig ystod o weithgareddau drwy ein cyfleusterau hamdden a chymunedol a pharciau i gynyddu lefelau cyfranogiad a gweithgarwch corfforol.
- Gweithio gyda Bwrdd Iechyd a Lles Caerdydd a'r Fro i gynnal ystod o gamau i atal a thaclo gordewdra ac annog bwyta'n iach a ffyrdd o fyw iachach. (AH5)

DS: Bydd unrhyw gynlluniau a strategaethau corfforaethol sy'n cael eu diweddarau yn y dyfodol yn cael eu hychwanegu a'u cynnwys wrth iddynt gael eu

Cynllun Datblygu Lleol 2011-2026 Datganiad Ysgrifenedig Mehefin 2017

DS: byddwn yn gweithio o fewn y canllawiau unwaith y bydd y CDLI newydd wedi'i ddiweddarau yn dod yn fyw.

Mae'r Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) yn nodi strategaeth y Cyngor ar gyfer defnydd a datblygu tir yn y dyfodol. Fe'i mabwysiadwyd yn ffurfiol ar 28 Mehefin 2017. Caiff ei ddefnyddio ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn modd cyson a rhesymol yn ystod cyfnod y Cynllun i sicrhau'r defnydd mwyaf effeithlon o dir ac adnoddau cyfyngedig eraill, tra ar yr un pryd yn hyrwyddo'r broses o adfywio ac ysgogi'r economi lleol er lles y boblogaeth bresennol a'r dyfodol.

Mae'r cysylltiadau allweddol rhwng y Cynllun Datblygu Lleol a'r CGHT yn cynnwys:

- Polisi Strategol 1.6 i amddiffyn a gwella'r amgylchedd adeiledig, naturiol ac arfordirol, a 1.7 i hyrwyddo cyfleoedd ar gyfer twristiaeth a hamdden cynaliadwy.
- Annog cerdded a beicio fel dewisiadau amgen cynaliadwy ac ymarferol i'r car preifat, gan gefnogi ffyrdd iach o fyw a lleihau effaith ar yr amgylchedd.
- Cyfeirio at Raglen Gwella Mynediad i'r Arfordir Cymru sy'n ceisio gwella mynediad at arfordir Cymru i gymunedau lleol ac ymwelydd drwy welliannau i lwybrau presennol a datblygu llwybrau newydd.
- Polisi MG27.2 ar gyfer Arfordir Treftadaeth Morgannwg yn cyfyngu datblygiad i ddatblygiad sy'n hanfodol ar gyfer amaethyddiaeth, cadwraeth natur, hamdden anffurfiol, twristiaeth effaith isel neu fynediad at arfordiroedd. Disgrifir twristiaeth effaith isel fel un sy'n cynnwys llwybrau troed.
- Polisi MD2 ar gyfer dylunio datblygiad newydd, sy'n cynnwys y gofyniad i bob datblygiad newydd fod yn hygyrch iawn, gan annog

Links to available strategies and documents

The Environment (Wales) Act 2016

<https://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2016/3/contents/enacted>

The Vale of Glamorgan The Biodiversity Forward Plan 2019

<https://www.valeofglamorgan.gov.uk/Documents/Committee%20Reports/Cabinet/2019/19-04-15/Biodiversity-Forward-Plan.pdf>

The Well Being of Future Generations Act

<https://www.llyw.cymru/llesiant-cenedlaethaur-dyfodol-cymru?>

Natur a Phobl yn Ffynnu Gyda'i Gilydd

<https://naturalresources.wales/about-us/what-we-do/strategies-and-plans/well-being-statement/?lang=cy>

Cynllun Lles Bro Morgannwg 2023-2028: Ein Bro – Ein dyfodol

<https://www.valepsb.wales/Documents/Well-being-Plan-2023/Full-Vale-PSB-Well-being-Plan-2023-2028-Welsh.pdf>

Asesiad Lles 2022 Bro Morgannwg

<https://www.valepsb.wales/cy/Our-Evidence/Well-being-Assessment-2022.aspx>

Active Travel (Wales) Act

<https://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2013/7/contents/enacted>

Cyngor Bro Morgannwg Cynllun Corfforaethol 2020-2025

<https://www.valeofglamorgan.gov.uk/Documents/Our%20Council/Achieving%20our%20vision/Corporate-Plan/Corporate-Plan-2020-25/Corporate-Plan-2020-2025-Welsh.pdf>.

Local Development Plan 2011-2026 Written Statement June 2017 -

<https://www.valeofglamorgan.gov.uk/Documents/Committee%20Reports/Cabinet/2017/18-01-22/appendices/Proposed-Reconfiguration-of-Primary-Provision-in-the-Western-Vale-Appendix-A.pdf>

Arolwg Hamdden Awyr Agored Cymru Ffeithiau Allweddol ar gyfer Polisi ac Arfer: Adroddiad Cryno - Rhagfyr 2016

<http://www.naturalresources.wales/arlwg-hamdden-awyr-agored-cymru-ffeithiau-allweddol-ar-gyfer-polisi-ac-ymarfer-2016.pdf> (naturalresources.wales)

4 Y BROSES CGHT

4.1 *Sut ydyn ni wedi paratoi'r CGHT hyd yn hyn?*

Mae'r broses y mae'r Cyngor wedi bod yn ei dilyn wedi ei osod o fewn canllawiau statudol. Mae wedi cynnwys paratoi adroddiad cyfnod asesu sy'n cwmpasu adolygiad o'r CGHT blaenorol; gwerthusiad o gyflwr presennol y rhwydwaith ac mae'n gofnod cyfreithiol; gwerthuso anghenion a chyfleoedd yn y dyfodol; ac ystyried y cyd-destun strategol gan gynnwys strategaethau a dogfennau newydd a gyhoeddwyd ers y CGHT blaenorol.

Datblygwyd adroddiad y cyfnod asesu drwy arferion adolygu ymarfer corff desg, dogfennau a data perthnasol a hefyd gan randdeiliaid ymgynghori drwy gyfres o weithdai a gynhaliwyd o amgylch y sir. Mynychwyd gweithdai gan gynrychiolwyr grwpiau defnyddwyr, cynghorau cymuned a thref, cynghorwyr ward, grwpiau tîrfeddiannwyr, awdurdodau cyfagos, cynrychiolwyr cymunedol lleiafrifoedd ethnig a phartion eraill â diddordeb.

4.2 *Monitro*

- Bwriad y CGHT yw bod yn strategaeth hirdymor ar gyfer rhwydwaith hawliau tramwy'r Fro, gan dywys gwaith cynnal a chadw a gwella dros y 10 mlynedd ar ôl ei gyhoeddi. Dros y cyfnod hwn, bydd llawer o bethau'n newid, ond mae'r Cyngor yn awyddus bod y CGHT yn parhau i fod yn berthnasol ac yn ddefnyddadwy. Yn wahanol i'r CGHT blaenorol mae'r canllawiau'n darparu ar gyfer datblygu cynlluniau cyflwyno. Bydd y rhain yn cael eu darparu fel atodiad i'r CGHT a bydd yn caniatáu cyflwyno'r cynllun i fod yn addasol, gan fynd i'r afael â newidiadau a blaenoriaethau symud wrth iddynt ddod i'r amlwg dros fywyd y cynllun. Er mwyn cyflawni hyn, bydd fîm hawliau tramwy'r Cyngor yn monitro ac yn adolygu cynlluniau cyflawni yn flynyddol. Mae'r broses yn cynnwys:
  - Monitro cynnydd yn erbyn y Datganiad Gweithredu a chynllun cyflenwi blaenorol yn flynyddol, gan dîm HTC y Cyngor. Bydd yr adolygiad blynyddol hwn yn cynnwys dileu camau sydd wedi'u cwblhau, ychwanegu camau newydd a gwelliannau unrhyw rai eraill yn ôl yr angen.
  - Bydd hefyd yn cynnwys ymgynghori a chynnwys y Fforwm Mynediad Lleol. Bydd yr FfMLI yn cael ei ddiweddarau ar gynnydd y flwyddyn a materion allweddol sy'n dod i'r amlwg a'u mewnbwn a geisir am syniadau ar gyfer gweithredoedd newydd a diwygiedig.

4.3 Sut byddwn yn defnyddio'r CGHT?

Mae'r CGHT yn darparu'r fframwaith strategol ar gyfer ein holl waith rheoli a gwella yn y dyfodol ar gyfer rhwydwaith hawliau tramwy cyhoeddus y Fro. Allan o hyn, byddwn ni'n datblygu cynlluniau darparu, fydd yn rhoi'r manylion i arwain ein gwaith bob dydd.

Rydym wedi adolygu'r CGHT blaenorol ac wedi cadw rhan o'r gwaith yn dri phrif grŵp:

- Rheolwyr
- Rhanddeiliaid
- Gwybodaeth, cyfathrebu a hyrwyddo

Mae pob un o'r prif grwpiau hyn wedi cael eu rhannu'n sawl thema, fel y dangosir isod.

Rheolwyr
Gwaith cyfreithiol
Cynnal a chadw
Adnoddau
Cyfranogiad gwirfoddolwyr

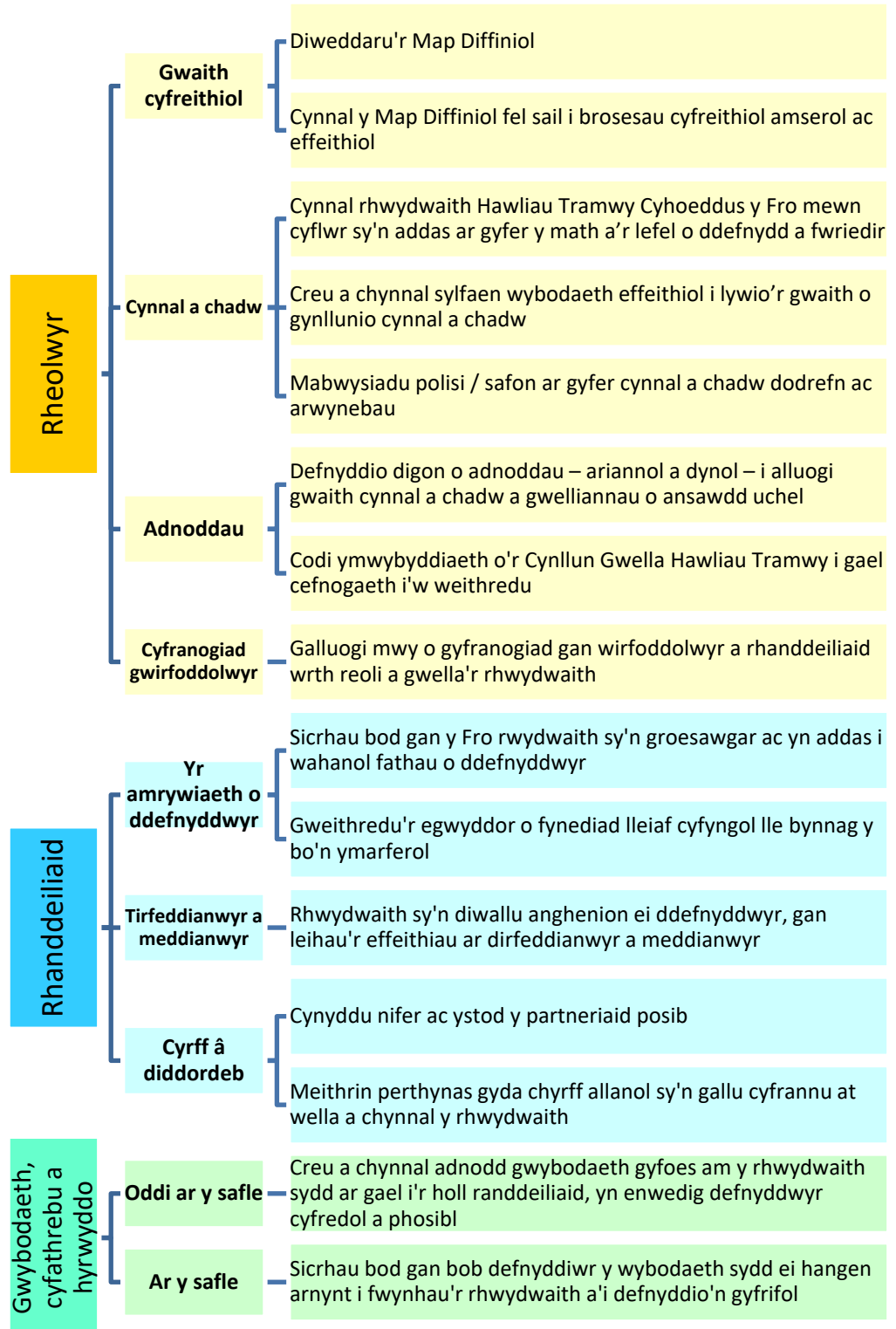
Rhanddeiliaid
Yr amrywiaeth o ddefnyddwyr
Tirfeddianwyr a meddianwyr
Cyrff â diddordeb

Gwybodaeth, cyfathrebu a hyrwyddo
Oddi ar y safle
Ar y safle

5 Adolygiad o'r CGHT blaenorol

5.1 Materion allweddol

Mae'r dull a fabwysiadwyd o fewn y CGHT presennol yn dilyn strwythur tebyg a ddaeth i'r amlwg o'r asesiad a lywiodd y CGHT blaenorol. Felly, prif grwpiau, amcanion a nodau'r CGHT blaenorol oedd:

Defnyddiwyd y nodau hyn i ddatblygu'r datganiad o weithredu a oedd yn cyd-fynd â CGHT 2007.

5.2 Datganiad o Adolygiad Gweithredu

Mae adolygiad o ddatganiad gweithredu 2007, gan gynnwys cyflawniadau, gwaith i fwrw ymlaen a gwersi a ddysgwyd isod.

GWEITHREDOEDD RHEOLI 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
1	Cwblhau adolygiad o'r Map Diffiniol	Cyhoeddwyd y map diffiniol.	Parhau i adolygu'r map diffiniol yn barhaus. Ail-gyhoeddi'r map diffiniol eto.	Gall prosesau sicrhau ansawdd ddod yn feichus lle mae amser sylweddol yn mynd heibio rhwng rhifynnau o'r Map Diffiniol.	
2	Gwella'r gweithdrefnau ar gyfer cadw'r Map Diffiniol yn gyfredol	Mae prosesau wedi'u diweddarau. Mae adrodd wedi gwella ac mae Awdurdod yn llawer mwy cyfarwydd â gweithdrefnau Ymchwilad Cyhoeddus.	Adnewyddu'r pecyn cais a chanllawiau ar gyfer Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981 gorchmynion a53.	Diwygiadau pellach posibl yn y dyfodol yn dibynnu ar Ddiwygio Mynediad yn cyflawni newidiadau mewn statud a pholisi.	
3	Datblygu a chynnal cofrestr o wybodaeth sy'n ymwneud â HTC ceisiadau a datganiadau, fel sy'n ofynnol o dan Reoliadau HTC (Cofrestrau)(Cymru) 2006	Cofrestrau statig ar gael i'w lawrlwytho (pdf) a gweld yn bersonol er bod chwiliadau cyfyngedig.	Sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion ar-lein drwy ddarparu pensaernïaeth chwiliadwy electronig.	Ar hyn o bryd mae cyflawni rhan yn cydymffurfio â rheoliadau yn unig.	
4	Ffurfioli'r system ar gyfer ymateb i geisiadau i gael gwared ar rwystrau* (Mae enghreifftiau o rwystrau'n cynnwys tyfiant cynydau, aredig, coed wedi disgyn, rhwystrau wedi'u gwneud	Gweithredu datrysiaid GIS ar gyfer logio a rheoli llwyth gwaith. Prosesau gwell ar gyfer rhwystrau penodol (cropio)	Systemau mireinio a dyddiadau targed sy'n gysylltiedig â'r gronfa ddata.	Angen adolygu dirprwyadau mewnol.	

GWEITHREDOEDD RHEOLI 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
	gan ddyn, a geiriol.)				
5	Cymryd cyfleoedd i wella rhwydwaith HTC drwy amodau neu rwymedigaethau ar geisiadau cynllunio sy'n gysylltiedig â chynigion datblygu	Cynhwysir hysbysiadau cynghori i gysylltu â thîm HTC. Ymhlith swyddog A106 y Cyngor mae fîm HTC ar ariannu ymgynghoriad cyfleoedd	Parhau i fanteisio ar A106 a'r a'i disodla.	Mae cwmpas amcan yn gyfyngedig. Nid yw'n bosibl cyflyru materion sydd eisoes yn ofynnol drwy statud (e.e. dargyfeiriadau llwybrau).	
6	Cynnal arolwg cyflwr o arwynebau a dodrefn, ac yn ei adolygu'n rheolaidd	Comisiynwyd arolwg o 100% o'r rhwydwaith yn 2011. Darparu'r data sylfaenol ar gyfer cronfa ddata. Ers hynny mae cronfa ddata wedi cael ei chadw mor diweddar â phosibl. Wedi bod yn parhau ag arolygon casglu data math BVPI, a hefyd mae llwybrau sy'n cael eu hyrwyddo yn cael eu harolygu'n flynyddol.	Newid methodoleg ar sut mae arolygon yn cael eu casglu. Bydd sampl dros 5 mlynedd yn 20% y flwyddyn yn rhoi 100% dros y rhwydwaith cyfan.		
7	Dyfeisio a chyflwyno polisi/safon sir ar gyfer cynnal a chadw dodrefn ac arwynebau, yn seiliedig ar ddadansoddi cylch bywyd, ffactorau	Ceisiodd Llawlyfr Gweithrediadau HTC fesur y gost o gynnal y rhwydwaith drwy ddadansoddiad cylch bywyd er ei fod bellach wedi dyddio.	Datblygu llyfryn sy'n wynebu contractwyr o fanylebau technegol.	Mae arferion gorau amrywiol yn bodoli mewn awdurdodau lleol eraill y gellid eu mabwysiadu a'u defnyddio fel llinell sylfaen i ni sicrhau cysondeb.	

GWEITHREDOEDD RHEOLI 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
	amgylcheddol a mynediad i bawb				
8	Dyfeisio a gweithredu sylfaen wybodaeth effeithiol i sicrhau bod ardaloedd sy'n sensitif i'r amgylchedd yn cael eu cydnabod a'r asiantaethau priodol yn ymgynghori ar gyfer yr holl waith	Ar gael trwy GIS, haenau.	Dogfennau prosiect i sicrhau bod cyfyngiadau allweddol yn cael eu gwirio e.e. SoDdGA, ACA, SAM, perchnogaeth tir a chysiau dŵr.		
9	Gweithredu'r System Rheoli Cefn Gwlad a Mynediad (CAMS) yn llawn ar gyfer rheoli cynnal a chadw parhaus	Wedi'i weithredu er ei fod bellach wedi'i uwchsegru gan system sy'n seiliedig ar QGIS	Mireinio a gwella systemau rheoli yn barhaus. Integreiddio â mapio ar y we		
10	Cynnal rhaglen glirio flynyddol ar gyfer llwybrau blaenoriaeth ac adolygu'r rhaglen yn flynyddol	Mae contract yn cael ei osod o flwyddyn i flwyddyn. Wedi gwneud arbedion sylweddol dros y 10 mlynedd diwethaf ers ceisio costau meincnodi yn allanol	Parhau i redeg fel ar hyn o bryd.		
11	Anelu at gael gwared ar yr holl rwystrau ar HTC o fewn 2 fis ar ôl rhoi gwybod	Mae rhwystrau wedi'u cofnodi ar gronfa ddata er bod dull o ddatrys yn cael ei gyfyngu gan adnoddau .	Datblygu canllawiau atodol ar flaenoriaethau ar gyfer cynlluniau cynnal a chadw, ac i orfodi, fod yn glir ynghylch pa fathau o orfodi y gellir eu cymryd a'r amgylchiadau ar gyfer pryd y	Mae amcanion yn y dyfodol hefyd yn cynnwys dyletswyddau cynnal a chadw. Adolygiad o gynllun dirprwyo sy'n ofynnol i gysoni swyddogaethau HTC gyda phennaeth	

GWEITHREDOEDD RHEOLI 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
			byddant yn cael eu cymryd.	gwasanaeth perthnasol.	
12	Cynnal arolwg sampl ar hap o 10% o hwylustod defnydd llwybrau bob blwyddyn*	Arolwg yn cael ei gynnal yn flynyddol gyda chymorth gwirfoddolwyr	Methodoleg arolwg i ganiatáu arolwg llawn dros gyfnod estynedig.	Cynnwys canran llai penodol fesul blwyddyn i alluogi mwy o addasedd	
13	Catalogio a blaenoriaethu gwelliannau i lwybr arfordirol a llwybrau mynediad arfordirol gan gynnwys arwyneb, arwyddion a ffensio	Cefnogir grant Llwybr Arfordir Cymru mewn partneriaeth â CNC	Angen gweithred ar gyfer gwelliannau yn gyffredinol, nid dim ond mynediad arfordirol yn ychwanegol at y rhai o gwmpas yn cynnal y rhwydwaith a'i ddiogelu.	Mae amcanion HTC yn bwysig ar gyfer ceisiadau grant a dylai fod yn glir o ran effaith er mwyn eu hwyluso	
14	Ymestyn y gwaith partneriaeth, gyda Ffyrdd y Fro ac eraill	Nifer o newidiadau i gefnogi Ffyrdd y Fro gan gynnwys yn ariannol. Parhau i weithio ochr yn ochr â sefydliad partner a chael cyfarfodydd grŵp defnyddwyr rheolaidd.	Ehangu cyswllt gyda Chynghorau Cymuned.	Partneriaeth yn gweithio â'r trydydd sector yn amodol ar adnoddau sydd ar gael i'r sefydliadau hynny	
15	Sicrhau cyfleoedd cyllid addas i alluogi gweithredu'r CGHT	Llawer o lwyddiant gyda chyllid CGHT, Cronfa Mynediad Arfordirol, grant partneriaeth, Rhaglen Datblygu Gwledig, A106.	Cyfnod y dyfodol sy'n debygol o fod yn dynnach. Bydd angen bod yn fwy creadigol ar gyfer dod o hyd i arian.	Mae amcan yn parhau ac ni all byth fod yn gwbl gyflawn.	
16	Nodi anghenion staffio penodol i weithredu'r CGHT	Staff a gyllidir gan ddefnyddio arian grant CGHT am beth o'r amser, yn enwedig ailgyhoeddi'r Map Diffiniol. Cynnydd sylweddol a wnaed mewn termau ymarferol.	Cadw pwynt gweithredu. Ystyried ddefnydd ehangach o wasanaethau ymgynghori ar gyfer prosiectau tasg a gorffen i lenwi bylchau.		

GWEITHREDOEDD RHEOLI 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
17	Hyrwyddo cefnogaeth wirfoddol i'r rhwydwaith gan gynnwys ymchwilio i'r potensial ar gyfer llwybr gwirfoddolwyr i stiwardiaid. (gweler Cam Gweithredu 29)	Mae cynllun mabwysiadu llwybr Ffyrdd y Fro'n cael ei sefydlu a gweithio.	Gellir ehangu'r dull gweithredu yn y dyfodol.	Nid yw gwirfoddolwyr yn adnodd rhad ac am ddim; er mwyn cynnal gwasanaeth gwirfoddol mae angen adnoddau i weinyddu, cynllunio ac arwain y gwaith ar y diwrnod.	
18	Sefydlu cyfarfod rhanddeiliaid blynyddol i adolygu cynnydd a chyfleoedd* CGHT. *Dechrau o ddiwedd Cam 1.	Diweddarau'r FfMLL er nad oes cyfarfod grŵp rhanddeiliaid ar wahân wedi'i gynnull.	Addasu goruchwyliaeth i fod yn un o swyddogaethau'r LAF neu drwy brosiect, yn hytrach na grŵp penodol ar wahân.	Chwiliwch am gyfleoedd i sicrhau'r gwerth mwyaf posibl o fforymau presennol	
19	Gweithio gyda'r FfMLL i adnabod gwell ffyrdd o ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwirfoddolwyr	Rhai trafodaethau a gynhaliwyd gyda FfMLL er nad oes rhaglen newydd	Nid yw addasu camau yn y dyfodol i gynnwys gweithio gyda rhanddeiliaid eraill a gwirfoddolwyr drwy amrywiaeth o ddulliau, yn cyfyngu ar y FfMLL.	Yn parhau drwy ein cydweithrediad ag amryw grwpiau gwirfoddol a'n presenoldeb mewn cyfarfodydd chwarterol gyda fforwm llwybr troed cyngor cymuned Llanilltud Fawr.	

GWEITHREDOEDD RHANDEILIAID 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
20	Gweithredu polisi mynediad lleiaf cyfyngol i bob cynhaliaeth yn y dyfodol neu waith gwella ar ôl Canllaw LICC*	Dull o ffafrio Bwlch>Clwyd>Camf a yn arfer gweithio cyffredin. Mae hyn yn gymwys drwy fod angen cytundeb tiffeddianwyr y tu allan i broses archebu a chyfyngiadau tirwedd.		Mae dau o bob un gatiu wedi cael croeso'n aml gan dirfeddianwyr	
21	Ymchwilio i'r potensial ar gyfer llwybr aml-ddefnydd o'r gogledd i'r de drwy Ganol y Fro, gan ddefnyddio'r hen reilffordd	Mae'r fîm Teithio Llesol yn ymwneud â'r rhan fwyaf o'r ddarpariaeth feicio.	Dylid addasu camau i gefnogi Teithio Llesol.	Llwybr wedi'i gynnwys ar gynlluniau ar gyfer llwybr llwybr ceffylau rhanbarthol Gwnaed ymdrech fawr fel rhan o brosiect Llwybr Mawr Morgannwg ar y cyd â'n hawdurdodau cyfagos.	
22	Undertake a review of the feasibility of routes noted in the GGW project and the Walking Strategy	Nid oes strategaeth benodol wedi'i datblygu yn seiliedig ar adolygu llwybrau hyrwyddo presennol	Datblygu safonau llwybrau a phhecynnau cymorth wedi'u hyrwyddo		
23	Sefydlu grŵp cyfeirio i gynghori ar gyfleoedd i uwchraddio'r rhwydwaith ar gyfer pobl ag anableddau a defnyddwyr llai symudol a gweithredu arweiniad LICC	Gofyn am gyngor/syniadau gan y FfMLI. Hefyd, dilyn arweinwyr eraill ond maen nhw wedi ei chael hi'n anodd dod o hyd i gynrychiolwyr ar gyfer grŵp ffurfiol. Wedi gallu gweithio gydag unigolion.	Anelu at feithrin cysylltiadau ehangach ymhlith pobl ag anableddau a defnyddwyr llai symudol.	Mae safbwyntiau rhanddeiliaid sy'n debygol o gael eu cyfyngu i ardaloedd y gallant gael mynediad iddyn nhw, yn hytrach na'r rhwydwaith cyfan. Byddwn yn anelu at ganolbwyntio ar rannau o'r rhwydwaith sydd â phwyntiau mynediad da sy'n bodoli eisoes a'r rhai y gellir eu gwella	

GWEITHREDOEDD RHANDDEILIAID 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
				neu eu haddasu'n hawdd. fel y nodwyd mewn astudiaethau hygrychedd diweddar	
24	Gweithio gyda grwpiau diddordeb beicio i ymchwilio i greu Llwybrau beicio a chysylltiadau ar draws y Fro	Wedi cael ei wneud, ond nid gan adran HTC.	Cynnwys nodau ynghylch cydweithredu rhwng adrannau.	Effaith bosib yn sgil adolygiad mynediad	
25	Gweithio gyda grwpiau marchogaeth i ymchwilio i rwydwaith mwy cydlynol o lwybrau addas, gan gynnwys uwchraddio llwybrau presennol posibl i statws llwybr ceffylau	Mae cyllid allanol wedi cefnogi ymroddiad 12km o lwybrau ceffylau. Mae astudiaeth ddichonoldeb ar gyfer darparu llwybr ceffylau hir wedi'i chwblhau	Cefnogaeth i adolygiad parhaus o ddarpariaethau llwybr ceffylau a darparu rwydwaith marchogaeth cydlynol	Agenda diwygio mynediad yn parhau â goblygiadau i ehangu mynediad marchogaeth	
26	Gweithio gyda grwpiau diddordeb cerbydau modur i edrych ar gyfleoedd priodol ar gyfer llwybrau gyrru diogel o fewn y Fro	Mae cyfleoedd cyfyngedig yn bodoli oherwydd diffyg Cilffyrdd sydd ar Agor i Unrhyw Draffig yn y Fro a lefelau isel o ymgysylltu gan grwpiau â diddordeb	Ddim yn flaenoriaeth, ansicr beth fyddai'n werth chweil.	O ystyried y materion argyfwng hinsawdd a natur sy'n ein hwynebu ar hyn o bryd, nid yw hyn bellach yn cael ei ystyried yn berthnasol.	
27	Sefydlu gwell cyswllt gyda thirfeddianwyr a chynrychiolwyr i sicrhau arfer gorau, rhannu gwybodaeth a chynghor rheoli ymarferol (Gweler syniad gweithredu 20)	Mae perthynas anffurfiol â thirfeddianwyr yn bodoli sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw a gwella rwydwaith. Cynrychiolaeth tirfeddianwyr ar y FfMLI, a hefyd o	Parhau i weithio o fewn fforymau a sianeli presennol.		

GWEITHREDOEDD RHANDDEILIAID 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
		fewn fforymau cyngor cymuned			
28	Gweithio gyda thirfeddianwyr a deiliaid i ymchwilio i rwydwaith mwy cydlynol o lwybrau yn arbennig ar gyfer marchogion ceffylau (gw. Syniad Gweithredu 25)	12km o lwybrau ceffylau ymroddedig a chynhyrchu dichonoldeb ar gyfer llwybr pellter hir	Mae'r gefnogaeth i ddarparu prosiect Llwybrau Gwyrdd (llwybr pellter hir sy'n cysylltu hybiau mynediad) yn cynrychioli dilyniant naturiol o'r nod hwn.		
29	Gwella gwaith partneriaeth gyda Chynghorau Cymuned i gynnwys ymchwilio i stiwardiaeth llwybrau, mapiau llwybrau cymunedol a byrddau gwybodaeth	Cynhelir ymgysylltu â chlystyrau o Gynghorau Cymuned yn rheolaidd drwy fforymau. Mae ymgysylltu ad hoc ag eraill yn digwydd drwy ohebiaeth a phresenoldeb yn ôl y gofyn.	Cefnogi ehangu fforymau cynghorau cymuned er mwyn cynhyrchu rhagor o gyfleoedd cydweithredol	Yn parhau drwy ein cydweithrediad ag amryw grwpiau gwirfoddol a'n presenoldeb mewn cyfarfodydd chwarterol gyda fforwm llwybr troed cyngor cymuned Llanilltud Fawr.	
30	Ymestyn gwaith partneriaeth gydag Awdurdodau cyfagos, yn enwedig o ran llwybrau trawsffiniol	Perthynas dda gydag awdurdodau cyfagos. Datblygu llwybrau hybu trawsffiniol gyda Chaerdydd a Phen-y-bont ar Ogwr. Cydweithio rhanbarthol gydag awdurdodau arfordirol o Abertawe – Llwybr Arfordir Cymru yn Sir Fynwy.	Cefnogi cydweithio rhanbarthol yn ôl nodau datganiad lles ac ardal.	Mae opsiynau cydweithio newydd yn cael eu datblygu yn ôl rhanbarth datganiad ardal. Y Fro yw'r awdurdod arweiniol ar gyfer cyflawni prosiect llwybr ceffyl rhanbarthol, a elwir Llwybr Mawr Morgannwg.	

GWYBODAETH, CYFATHREBU A CHAMAU HYBU 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
31	Gwella dosbarthiad deunydd hyrwyddo presennol	Mae gwefapio'r cyngor ac ar-lein yn darparu modd o ledaenu llwybrau sy'n cael eu hyrwyddo.	Afrealistig i fod yn mynychu llawer o ddigwyddiadau. Sicrhau argaeledd electronig.	Mae newidiadau mewn dulliau technoleg a dosbarthu wedi digwydd ers datblygu'r nod hwn.	
32	Gwella gwybodaeth sydd ar gael ar wefan y Cyngor, gan gynnwys deddfwriaeth a rheoli HTC	Cynnwys y wefan angen adolygu a diweddarau	Ehangu gwybodaeth sydd ar gael ar y wefan a rhyngweithedd cyfleusterau.		
33	Parhau i gynhyrchu 3 taflen cylchdaith newydd bob blwyddyn*	Dilynwyd yn drwm ym mlynnyddoedd cynnar CGHT. Daeth i ben yn fwriadol pan oedd digon o lwybrau'n bodoli er mwyn sicrhau rheolaeth briodol o'r cynnig mynediad presennol. Mae sylw da i lwybrau cylchol yn bodoli o amgylch y sir.	Sylw yn y dyfodol ar lwybrau llwybr ceffylau.	Mwy o ffocws ar-lein a digidol, yn hytrach na thafleenni traddodiadol sy'n hen erbyn hyn. Gellir hefyd diweddarau mapiau digidol yn gyflym a'u lawrlwytho ar ddyfeisiau symudol.	
34	Creu deunydd hyrwyddo yn benodol ar gyfer defnyddwyr llai abl** ** Cydnabod pwysigrwydd gwybodaeth ymlaen llaw o ran cyfleusterau megis lluniaeth / toiledau / seddau Dylid ystyried syniadau gweithredu 32 a 33 gyda gweithred 31	Cyflwynodd cyhoeddiadau partner hyn ym mlynnyddoedd cynnar CGHT (Ffyrdd y Fro - cyhoeddiad Easy Walking). Derbyniad da iawn, nifer yn manteisio arno. Yn nodi 10 taith gerdded heb rwystrau, inclein isel.	Adolygu'r cyhoeddiad presennol i sicrhau ei fod yn cael ei gadw'n berthnasol ac mewn print, neu fod tebyg ar gael.	Sicrhewch fod unrhyw safonau sy'n cael eu datblygu yn cynnwys meini prawf priodol ar gyfer bodloni amcanion cydraddoldeb	

GWYBODAETH, CYFATHREBU A CHAMAU HYBU 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
35	Datblygu amrywiaeth o ddeunydd hyrwyddo ychwanegol, a allai ymwneud â mentrau iechyd, cyfleoedd mynediad o brif safleoedd ymwelwyr a llwybrau aml-ddefnydd.	Mae'r ddarpariaeth wedi bod yn flaenoriaeth is wedi dyletswyddau statudol. Wedi cynnal prosiectau gyda phartneriaid iechyd, ymgysylltu â grŵp bwyta'n iach a gweithgarwch corfforol	Datblygu nodau o amgylch rhyng-gysylltedd rhwng rhwydwaith HTC a meysydd gweithgaredd eraill, e.e. economi, iechyd.	Mae partneriaid eraill yn cyfrannu at yr amcan hwn e.e. mentrau iechyd	
36	Codi 150 o arwyddion ochr ffordd newydd y flwyddyn.	Wedi'i gwblhau yn amodol ar gynnal a chadw parhaus	Adolygu a disodli os oes angen.		
37	Darparu a chynnal byrddau gwybodaeth cyfredol mewn lleoliadau allweddol* * E.e. meysydd parcio, gorsafoedd rheilffordd	Byrddau gwybodaeth sydd ar waith mewn gwahanol leoliadau.	Gall paneli dehongli fod yn bwysig o hyd i ddarparu gwybodaeth mewn lleoliad. Ychwanegu ddiddordeb i rai o'r llwybrau sy'n cael eu hyrwyddo, yn enwedig rhai ar gyfer twristiaid, drwy wneud mwy o waith ar y safle, e.e. celf gyhoeddus.	Byrddau gwybodaeth am wybodaeth fyw yn dod yn hen ffasiwn. Mae angen mwy ar gyfryngau cymdeithasol a gwefannau gyda mwy o ffocws ar-lein a chyhoeddiadau digidol a mapio rhyngweithiol.	
38	Sefydlu arolwg a system adolygu ar gyfer monitro nodau ffordd gan ddefnyddio gwirfoddolwyr (gweler Action 17)	Cyflawnwyd ar lwybrau hyrwyddo, gan gynnwys arolwg cyflwr blynyddol Llwybr Arfordir Cymru Y tu hwnt i lwybrau sy'n cael eu hyrwyddo mae'r gweithredu hwn yn cael ei ddarparu drwy arolwg blynyddol ac	Parhau â'r dull presennol.	Pwysig monitro llwybrau hyrwyddwyr lle mae lefel uwch o ddisgwyliad.	

GWYBODAETH, CYFATHREBU A CHAMAU HYBU 2007 - ADOLYGIAD					
#	CAM GWEITHREDU	CYFLAWNIADAU HYD YMA	AWGRYMIADAU AR GYFER Y CAM NESAF	DYSGU / SYLWADAU PELLACH	CWBL HAW YD
		ymholiadau/cwynio n gan y cyhoedd.			

6 RHEOLWYR: Crynodeb Asesu, Amcanion a Chamau arfaethedig

6.1 Cyflwyniad

Mae'r grwpio hwn – rheolwyr – yn cyfeirio at yr holl waith sydd angen ei wneud i reoli'r gwaith o gynnal a chadw a datblygu'r rhwydwaith.

RHEOLWYR	
Thema	Thema
Gwaith cyfreithiol	Gwaith cyfreithiol
Cynnal a chadw	Cynnal a chadw
Adnoddau	Adnoddau
Cyfranogiad gwirfoddolwyr	Cyfranogiad gwirfoddolwyr

6.2 Gwaith cyfreithiol

Dechreuodd y gofyniad cyfreithiol i awdurdodau lleol gofnodi hawliau tramwy cyhoeddus ym 1949. Mae cofnodi hawl dramwy ar y map diffiniol yn gofnod cyfreithiol o'i fodolaeth ar ddyddiad y map. Unwaith y mae hawl dramwy yn bodoli, mae'n aros mewn bodolaeth oni bai a hyd nes y bydd wedi'i chau neu ei dargyfeirio yn gyfreithlon. Dim ond trwy gamau cyfreithiol y gellir gwneud hyn. Gellir creu hawliau tramwy cyhoeddus newydd mewn gwahanol ffyrdd: trwy ymroddiad y tirlfeddiannwr; drwy ddefnydd y cyhoedd nad yw'n cael ei herio gan y tirlfeddiannwr; drwy gytundeb rhwng y tirlfeddiannwr a'r awdurdod lleol; a thrwy orchymyn a wneir gan yr awdurdod lleol. Mae Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy (2000) wedi pennu "dyddiad terfynol" yn 2026, ac ar ôl hynny bydd hawliau tramwy a oedd yn bodoli cyn 1949, ond nad ydynt wedi'u cofnodi ar y Map Diffiniol, yn cael eu dileu. Nid yw'r darpariaethau hyn wedi cychwyn ac mae Llywodraeth Cymru wedi ymgynghori ar y bil Cyfraith Statud (Diddymu) (Cymru) i ddiddymu neu ddatgymhwyso'r darpariaethau hyn yng Nghymru. Bydd hyn yn golygu na fydd darpariaethau Deddf 2000 yn berthnasol i Gymru, ac felly ni fydd dyddiad terfyn ar gyfer cynnwys llwybrau troed a llwybrau ceffylau hanesyddol ar fapiau diffiniol, nac ar gyfer dileu hawliau tramwy penodol nad ydynt wedi'u hawlio erbyn y dyddiad terfynol.

6.2.1 Y Map Diffiniol

Fe wnaeth Bro Morgannwg atgyfnerthu ei Map a'i Ddatganiad Diffiniol, gyda dyddiad perthnasol o 15 Mawrth 2016 ar ôl iddynt ddod i derfyn prosiect 5 mlynedd yn 2011. Cyn hyn roedd y Sir wedi ei gwasanaethu gan ddau Fap Diffiniol oedd Map Diffiniol De Morgannwg gyda Dyddiad Perthnasol o 14 Medi, 1954 a rhan o Fap Diffiniol Canol Morgannwg a oedd wedi cael ei adolygu ac o ganlyniad roedd ganddo Ddyddiad Perthnasol gwahanol sef 1 Ionawr 1971.

Cydnabyddir bod cyfuno a diddymu'r Map Diffiniol wedi bod yn llwyddiant pwysig sy'n dod i'r amlwg o'r CGHT blaenorol. Mae gwerth parhau i'w gynnal fel cofnod diweddaraf sydd ar gael i'r Arolwg Ordnans a'r cyhoedd hefyd yn cael ei gydnabod.

6.2.2 Gorchmynion Addasu

Rhan bwysig o atgyfnerthu'r Map Diffiniol oedd sicrhau bod yr holl newidiadau a wnaed erioed i'r rhwydwaith llwybrau cyhoeddus yn cael eu hadlewyrchu gan y digwyddiad cyfreithiol Gorchmynion Addasu Map Diffiniol (GAMD). Cafodd tua 423 o orchmynion digwyddiadau cyfreithiol eu gwneud a'u catalogio cyn eu cyfuno ar 15 Mawrth 2016. Bydd pob Gorchmyn Dargyfeirio newydd a wnaed yn y dyfodol hefyd maes o law yn gofyn am wneud ei GAMD ei hun.

6.2.3 Anghysonderau

Roedd yr ymarfer i atgyfnerthu'r DMS yn cynnwys adolygiad trylwyr o holl gofnodion llwybrau'r Sir a datgelu tua 154 o anghysonderau. Mae'r rhain wedi'u cofnodi a gellir eu hisrannu fel y dangosir yn y tabl isod.

Math o Anghysondeb	Rhif	Nodiadau
Priffordd Fabwysiedig	6	Lle bydd HTC yn dod yn rhan o'r rhwydwaith priffyrdd mabwysiedig byddant, yn gyffredinol, yn peidio â chyflawni'r meini prawf i'w cynnwys ar y DMD
Nid yw aliniad DMD yn cyfateb i lwybr cerdded	13	Efallai y bydd angen GAMD neu GDC i gywiro'r anghysondeb.
Ar goll o'	6	Bydd angen ymchwilio i benderfynu a ddylid ychwanegu llwybrau at y DMSD
Rhwystrau	77	Nodweddion hir sefydlog a pharhaol yn rhwystro'r llwybr a gofnodwyd, gan gynnwys: maes awyr; adeiladau; gerddi a chwarel. Bydd angen GDC neu gamau gorfodi, fel y bo'n briodol.
Camgymeriadau yn y Datganiad	27	Bydd gofyn i GAMD gywiro'r Datganiad.
Llwybrau Trychedig	22	Mae'r rhain yn digwydd fel arfer lle mae seilwaith mawr, fel traffordd yr M4, wedi torri'r llwybr, gan arwain at lwybr pengaead o ychydig neu ddim defnydd cyhoeddus.
Arall	3	Nodwyd bod problemau amrywiol yn gofyn am amrywiaeth o atebion.

Mae'r rhestr anghysondebau yn cynrychioli corff sylweddol o waith os yw am gael ei rheolaidd. Nid yw rhai o'r materion, megis 'llwybrau trychedig', yn mynnu sylw. Fodd bynnag, mae eraill, megis datganiadau lle mae gwallau a rhwystrau angen eu datrys.

Mae 154 o anghysonderau (ac eithrio'r llwybrau trychedig a'r priffyrdd mabwysiedig) ymhlith 1064 o lwybrau a gofnodwyd ar y DMD yn dangos bod cywirdeb cofnodion llwybrau yn fwy na 86%. Fodd bynnag, mae 14% yn lefel gwall sylweddol. Bydd cynnydd yn erbyn y rhestr yn y dyfodol yn ddibynnol ar fod cyllid penodol ar gael.

6.2.4 Ceisiadau am Orchmyinion Addasu

Yn ogystal â chofnodi newidiadau cyfreithiol i lwybrau, gellir ychwanegu llwybrau neu eu diwygio ar y Map Diffiniol ar sail tystiolaeth hanesyddol drwy gyfrwng GAMD. Mae'r rhain fel arfer yn deillio o aelodau'r cyhoedd yn cerdded llwybr penodol am gyfnod, gan ddod o hyd iddo nid yw'n cael ei ddangos ar y Map a gwneud cais i'r Cyngor o'i gael wedi ychwanegu.

Gwneir ymchwiliadau cymhleth a llafurus gan y Tîm Hawliau Tramwy i mewn i hanes hawliedig a defnydd o'r llwybrau hyn cyn i

benderfyniad gael ei wneud gan y Cyngor i naill ai ddiystyru'r cais neu i wneud GAMD a thrwy hynny ychwanegu llwybr i'r Map. Ar hyn o bryd mae 3 chais agored am orchmyinion addasu ar lwybrau hawliedig ym Mro Morgannwg.

6.2.5 Gorfodi

Mae pob dodrefnyn sydd ar lwybr yn cynnwys camfeydd a giatiau ac ati yn gyfrifoldeb perchennog y tir (yn amodol ar gymorth gan y Cyngor). Mae'r tîrfeddiannwr hefyd yn gyfrifol am sicrhau nad yw llwybrau'n cael eu difrodi na'u rhwystro gan eu gweithredoedd, am adfer yn dilyn aredig llwybr ac i gael gwared ar unrhyw gnydau a blannwyd arno.

Mae gan y Cyngor ddyletswydd i sicrhau bod tîrfeddiannwyr yn cyflawni'r cyfrifoldebau hyn yn foddhaol a gall hyn ei gwneud yn ofynnol i gymryd camau gorfodi yn erbyn unrhyw un nad ydynt yn gwneud hynny. Gall camau o'r fath naill ai gynnwys camau cyfreithiol yn y llys yn erbyn unrhyw droseddwr neu gael gwared ar rwystr gan y Cyngor yn uniongyrchol ac adfer y gost o wneud hynny gan y person sy'n gyfrifol.

Yn ystod cyfnod asesu'r CGHT derbyniodd y Cyngor adborth a nododd categorïau gorfodi penodol fel rhai problematig, yn enwedig aredig, cnydau a digwyddiadau sy'n gysylltiedig â datblygu.

Ein nodau yw:

- Sicrhau fod hawliau cyhoeddus yn cael eu cofnodi'n gywir ac amserol
- Gweinyddu newidiadau i'r rhwydwaith gan ddefnyddio mecanweithiau cyfreithiol priodol
- Diogelu a mynnu hawliau cyhoeddus

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn ein helpu i gyflawni'r nodau hyn:

1. Adolygu'r Map a'r Datganiad Diffiniol yn barhaus
2. Datblygu cynllun blaenoriaethu ar gyfer penderfynu ceisiadau gorchymyn addasu mapiau diffiniol
3. Datblygu a gweithredu dull o fynd i'r afael ag anghysonderau wedi'u catalogio
4. Gweinyddu ceisiadau gorchymyn llwybrau cyhoeddus mewn modd amserol
5. Adolygu canllawiau o fewn pecynnau cais sy'n gysylltiedig â newid a chofnodi hawliau cyfreithiol.
6. Gwella cofrestrau ceisiadau a phrosesau ar gyfer cyfyngiadau cofnodi
7. Achub ar gyfleoedd i wella rhwydwaith HTC drwy gyfraniadau a106 sy'n gysylltiedig â datblygu.
8. Amddiffyn y rhwydwaith gan roi sylw i gymesuredd a phrotocolau sydd wedi'u cynnwys mewn canllawiau cyhoeddedig perthnasol.
9. Datblygu canllawiau sy'n disgrifio materion nodweddiadol diogelu rhwydwaith a phrotocolau ar gyfer atebion*
10. Addasu gweithdrefnau i gyfrif am newidiadau mewn statud

6.3 Cynnal a chadw

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am oruchwyllo cyflwr y rhwydwaith ledled y sir. Mae hefyd yn gyfrifol am glirio llystyfiant ar yr wyneb (heblaw cynydau) sy'n tyfu ar draws wyneb hawl dramwy ac am gynnal arwyddbyst a seilwaith canfod. Mae'r cyfrifoldeb dros gynnal a chadw isadeiledd llwybrau eraill, fel camfeydd a giataiau, yn nwylo perchnogion y tir.

Mae Bro Morgannwg yn gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau gwirfoddol fel Ffyrdd y Fro a Chymdeithas y Crwydrwyr i ymgymryd â rhai o'r dyletswyddau hyn. Yn yr un modd, mae gwaith cynnal a chadw a chlirio rheolaidd yn cael ei wneud gan dimau Ceidwaid sydd wedi'u lleoli ym Mharciau Gwledig y Fro ac o

fewn yr Arfordir Treftadaeth.

6.3.1 Cyflwr y rhwydwaith

Cynhaliwyd arolwg cyflwr HTC llawn am y tro diwethaf yn ystod 2011 ac mae'r canlyniadau wedi bod yn fewnbwn i fas data mapio digidol y Cyngor. Rydym yn cynnal system 'fyw' sy'n cael ei defnyddio i gofnodi cyflwr y rhwydwaith yn barhaus, gwaith a wneir, ac i gynllunio cynnal a chadw yn y dyfodol.

O Haf 2022, roedd tua 1094 o faterion yn aros am ddatrysiad, gan dorri i lawr i mewn:

- 458 o faterion 'cynnal a chadw' (E.e., camfeydd, giataiau neu isadeiledd eraill sydd angen eu hatgyweirio)
- 106 Mater 'Clirio'
- 369 Mater 'arwyddion'
- 35 Mater 'Gorfodi'
- 19 Mater 'arall'
- 107 mater cynnal dodrefn neu arwyneb

Nid ystyrir bod pob mater yn un o flaenoriaeth gyfartal ac, mewn ymgynghoriad â'r Fforwm Mynediad Lleol, mae'r Cyngor wedi datblygu'r canllawiau canlynol ar gyfer blaenoriaethu materion

Lefel Blaenoriaeth	Mater
1	Perygl uniongyrchol i ddiogelwch y cyhoedd
2	Materion hanfodol gweithredol (terfynau amser cyfreithiol, diogelu rhwydwaith brys)
3	Peryglon posibl i ddiogelwch y cyhoedd. Llwybr anhygyrch a hyrwyddir (rhwystrwyd)
4	Llwybr anhygyrch nas hyrwyddir (rhwystrwyd) Llwybr anghyfleus a hyrwyddir (cyflwr gwael)
5	Llwybr anghyfleus nas hyrwyddir (cyflwr gwael) Mân draul i ddefnyddio llwybr a hyrwyddir (dymunol)
6	Mân draul i ddefnyddio llwybr nas hyrwyddir (dymunol)

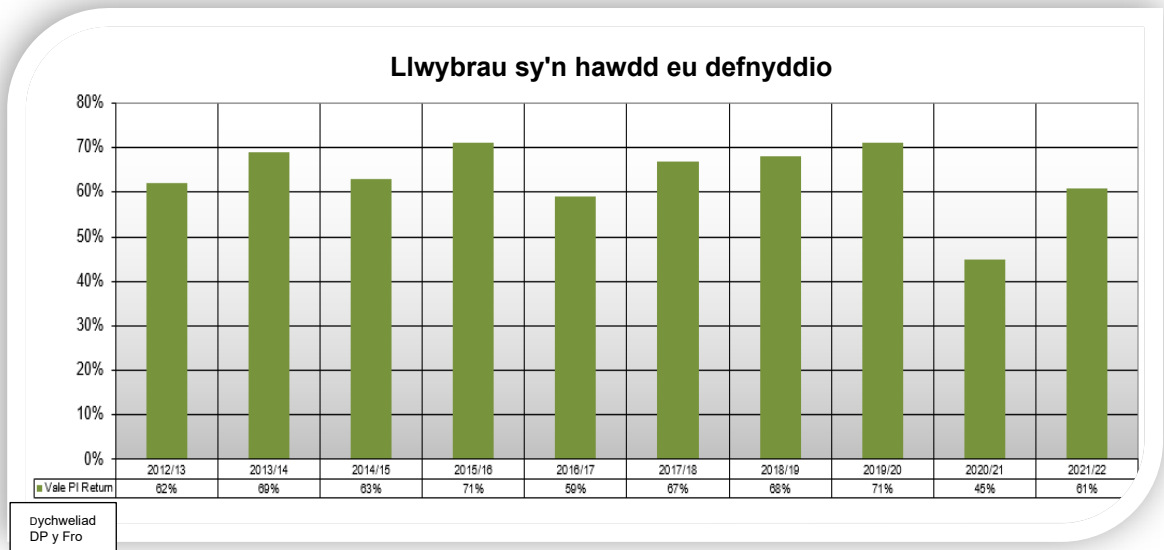
Mae dadansoddi'r materion sydd heb eu datrys gan eu blaenoriaeth neilltuedig yn rhoi'r canlyniadau a ddangosir isod. Mae'r canlyniadau hyn yn awgrymu bod materion blaenoriaeth uwch yn cael sylw prydlon, cyn y rhai sydd â blaenoriaeth is. Er na ddylid darllen gormod i'r blaenoriaethau penodedig, y canlyniadau yw'r hyn a fyddai fel arfer yn ddisgwyliedig o system sy'n gweithio ar gapasiti neu'n agos ato; hynny yw, mae materion â blaenoriaeth uchel yn cael eu cadw ar ben ond mae ôl-groniad o faterion llai brys.

Blaenoriaeth	Nifer heb eu datrys
1	6
2	1
3	19
4	284
5	75
6	64
Cyfanswm	449

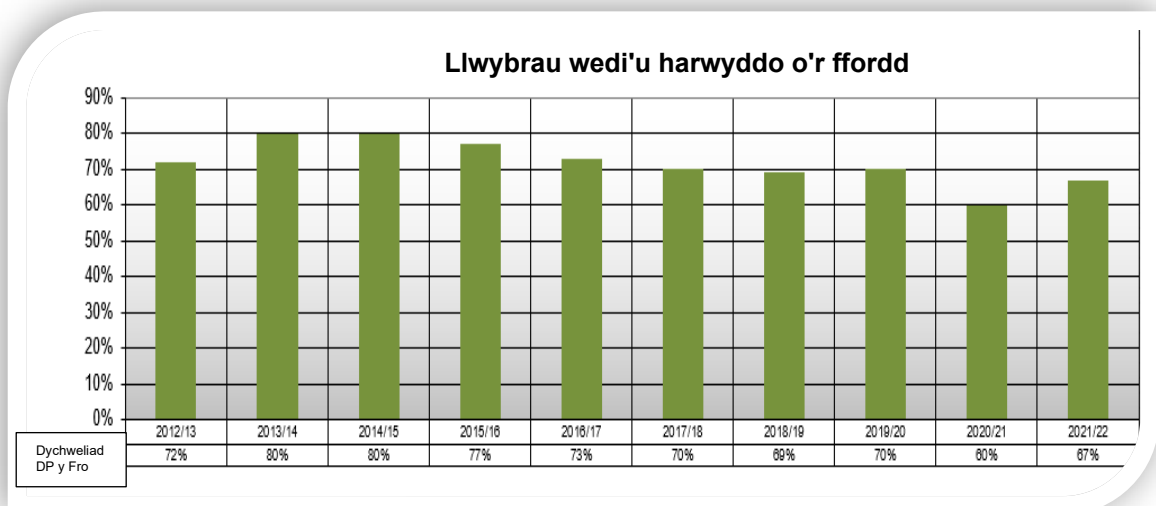
Rhwng 1997 a 2011, cynhaliodd y Sir, trwy fewnbwn Cymdeithas y Crwydrwyr ac, ers 2006, cynhaliodd y Fforwm Mynediad Lleol, arolygon 'Rhwyddineb Defnyddio' blynyddol yn dilyn dull BVPI 178. Ers 2010/11 mae'r FfMLI wedi parhau â'r arolygon heb fewnbwn gan Y Crwydrwyr.

Mae'r graff isod yn dangos y gyfres gyflawn o ganlyniadau arolwg Hawdd i'w Defnyddio blynyddol, gydag ychwanegu cyfartaledd rholio tair blynedd yn rhoi maint sampl mwy effeithiol a

gogwyddau tamprwydd blwyddyn i flwyddyn. O'r canlyniadau hyn, gallwn fod yn weddol hyderus bod gwelliant wedi bod yng nghyflwr cyffredinol y rhwydwaith ers 1999. Dros gyfnod y CGHT blaenorol mae'r newid wedi bod yn gadarnhaol er yn llai amlwg

Mae arolygon Hawdd i'w Defnyddio hefyd yn ystyried darparu arwyddion ac mae'r rhediad o ganlyniadau pedair blynedd ar bymtheg yn rhoi darlun graffig o'r newidiadau dros amser. Mae'r graff hwn yn dangos y canlyniadau ar gyfer trefn gyflawn yr arolygon, ac unwaith eto mae'n defnyddio cyfartaledd traul i roi mwy o hyder i'r canlyniadau. Ers 1999 mae gwelliant sylweddol wedi bod yn narpariaeth arwyddion - o 43% i 77%.

Mae wedi bod yn glir o'r ymgynghoriad bod cynnal a chadw yn flaenoriaeth uchel i rhanddeiliaid. Mae'r materion a gododd pobl yn cynnwys: arwynebau mwldyd; problemau draenio;

gordyfiant ac isdyfiant; cyflwr gwael rhai arwyddbyst a'r nodau ffordd; cyflwr gwael rhai camfeydd a giatiau. Roedd yr ymatebwyr yn cydnabod y newidiadau a ddaeth yn sgil y Cyngor yn ystod bywyd y CGHT blaenorol, yn enwedig ynghylch ailosod camfeydd gyda strwythurau mwy hygyrch a chynnydd yn cael eu defnyddio ar Lwybr Arfordir Cymru.

6.3.2 Gwella'r rhwydwaith

Elwodd y rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus o fewn y sir o nifer o raglenni gwella a redodd yn ystod bywyd y CGHT blaenorol. Yn fwyaf arbennig, y rhain oedd y rhaglen ariannu CGHT a ddarparodd arian grant blwyddyn ar gyfer gweithredu gweithredoedd CGHT a'r Rhaglen Gwella Mynediad i'r Arfordir ar gyfer creu, ac yn ddiweddarach parhau i ddatblygu a chynnal a chadw Lwybr Arfordir Cymru. Yn ogystal â'r cronfeydd hyn, ariannwyd gwelliannau gan grantiau sy'n gysylltiedig â'r Cynllun Datblygu Gwledig a grantiau partneriaeth CCGC/CNC. Cydnabyddir fodd bynnag fod yr hinsawdd economaidd wedi newid ac mae cyfleoedd i wella yn y dyfodol yn debygol o fod yn fwy prin.

Adroddodd ymatebwyr yr ymgynghoriad welliannau amlwg dros gyfnod y CGHT cyntaf, gan gynnwys disodli camfeydd gyda giatiau cusanu, gwell arwyddion a llwybrau ceffylau newydd, ond credir bod angen llawer o welliannau o hyd.

Ein nodau yw:

- Cynnal rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus y Fro mewn cyflwr sy'n addas ar gyfer y math a fwriadwyd o ddefnydd.
- Cynnal setiau data priodol ar gyfer rheoli gweithgareddau cynnal a chadw a chyswllt cwsmeriaid.
- Gwella gwybodaeth sydd ar gael am ddull y Fro o gynnal gweithgareddau cynnal a chadw

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu i gyflawni'r nodau hyn:

11. Cynnal a gwella'r rhwydwaith gan roi sylw i ganllawiau blaenoriaethu CGHT ac i brotocolau sydd wedi'u cynnwys mewn canllawiau a gyhoeddwyd perthnasol.
12. Datblygu canllawiau sy'n disgrifio materion nodweddiadol cynnal a chadw gan gynnwys protocolau ar gyfer atebion *
13. Hyrwyddo egwyddorion mynediad lleiaf cyfyngol a chytuno ar ddodrefn newydd i safon BS5709

14. Gwnewch ddefnydd o arloesiadau TGCh priodol, gan gynnwys setiau data gofodol, ar gyfer rheoli cynnal a chadw parhaus.
15. Cynnal rhaglen glirio flynyddol ar gyfer llwybrau blaenoriaeth ac adolygu'r rhaglen yn flynyddol.
16. Cynnal arolwg bob blwyddyn sy'n darparu data ar gyflwr rhwydwaith a hwylustod defnyddio llwybrau *
17. Cefnogwch fynediad cyhoeddus ar hyd Llwybr Arfordir Cymru gan gynnwys sicrhau parhad yng ngoleuni digwyddiadau erydu neu ddigwyddiadau erydu posib..

6.4 Adnoddau

Gellir meddwl am yr adnoddau sydd ar gael o ran staffio a chyllid. Disgrifir y staffio presennol yn adran 2.2.

6.4.1 O ble daw'r arian?

Ceir cyllid ar gyfer gwaith HTC o nifer o ffynonellau. Y gyllideb sylfaenol yw dyraniad blynyddol y Cyngor ar gyfer gwaith HTC, o tua £50,000. Defnyddir hwn ar gyfer amrywiaeth o waith parhaus, gan gynnwys:

- Y rhaglen cynnal a chadw flynyddol;
- Ariannu deunyddiau ar gyfer cynlluniau gwella;
- Gwaith cytundebol;
- Hysbysebion sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith;
- Cynhyrchu tafenni a chanllawiau;
- Prynu meddalwedd cyfrifiadurol a hyfforddiant cysylltiedig.

Gall y gyllideb hon gael ei gwella gan gynigion o grant, fel ar gyfer gwella Llwybr Arfordir Cymru lle mae cyfleoedd yn codi. Mae amser gwirfoddolwyr yn ychwanegu gwerth sylweddol i'r gwaith fel yr un a ddarperir gan Ffyrdd y Fro a sefydliadau eraill. Ychwanegir cryn werth hefyd gan waith Ceidwaid Cefn Gwlad, sy'n treulio llawer o amser yn cyflawni tasgau ymarferol, eto'n aml gyda chymorth gwirfoddolwyr

6.4.2 Am beth mae angen yr arian for?

Mae'n rhaid asesu'r adnoddau sydd ar gael ar hyn o bryd yn erbyn yr angen am welliant, cynnal a chadw a hyrwyddo rhwydwaith HTC yn barhaus. Mae cost y gwaith hwn yn parhau i dyfu bob blwyddyn, costau wedi'u dwysáu nid yn afresymol gan awydd y cyhoedd am rwydwaith gwell a gynhelir a mwy helaeth.

Mae'r CGHT hwn yn tynnu sylw at yr anghenion a'r blaenoriaethau ar gyfer sbectrwm cyfan o waith gwella, yn ogystal â'r dyletswyddau statudol parhaus ar y Cyngor.

6.4.3 Prif faterion

Gall canfyddiadau'r adolygiad o'r ymatebion i'r ymgynghoriad, yr adolygiad desg o strategaethau a chynlluniau perthnasol, a gwerthuso cyflwr presennol y rhwydwaith gael eu dwyn ynghyd i ddangos nifer o negeseuon sy'n dod i'r amlwg. Y rhain yw.

- Mae defnyddwyr HTC y Fro'n gwerthfawrogi'r cyfle y mae HTC yn ei gynnig i fwynhau llawer o agweddau cadarnhaol o fod yn yr awyr agored yng nghefn gwlad.
- Mae'r arfordir yn atyniad gwych i drigolion ac ymwelwyr fel ei gilydd, ond mae llwybrau hoff a ddefnyddir yn aml wedi'u gwasgaru ar draws y Fro.
- Pwysigrwydd arwyddion drwy gydol hyd llwybr, nid yn unig ar y pwynt mae'n gadael y briffordd.
- Gwerth y taflenni llwybrau hyrwyddwyr, ar-lein ac mewn copi caled, am ddarparu syniadau ac arweiniad llwybrau.
- Ystyrir fod gan Gyngorau Cymuned botensial mewn sawl ffordd – helpu i ddarparu adnodd gwirfoddol, darparu gwybodaeth am lwybrau, problemau adrodd, gwaith cynnal a chadw ac ati.
- Mae gwirfoddolwyr yn cael eu hystyried yn bwysig iawn ar gyfer cynnal cyflwr y rhwydwaith yn y dyfodol.
- Mae awydd am ragor o gyfleoedd i ddefnyddio'r rhwydwaith HTC i ddarparu cysylltiadau gwell rhwng aneddiadau, gan alluogi pobl i osgoi ffyrdd cynyddol beryglus, darparu ar gyfer teithiau pwrpasol heb ddefnyddio car.
- Mae angen iddo fod yn hawdd i unrhyw un adrodd problem a gwybod beth sy'n digwydd o ganlyniad i'w hadrodd. Ar hyn o bryd, mae'r sefyllfa'n gymhleth i ddefnyddwyr oherwydd y nifer o actorion, h.y. tîm HTC Bro Morgannwg, Ffyrdd y Fro, Ceidwaid Arfordir Treftadaeth.
- Mae dymuniad i'w wneud yn gyflymach ac yn symlach i ddelio ag addasiadau, yn enwedig lle mae'n fater 'synnwyr cyffredin'.
- Mae'r cyfranogwyr eisiau i dirfeddianwyr fod yn fwy rhagweithiol mewn perthynas â'u cyfrifoldebau dros HTC; i wneud hyn, mae angen i wybodaeth fod ar gael ar eu cyfer ar y we, ond mae dulliau wyneb yn wyneb ar ffurf gweithdy hefyd yn cael eu ffafrio.
- Er bod ceir yn cael eu defnyddio'n aml i gyrraedd dechrau llwybrau, defnyddir trafnidiaeth gyhoeddus hefyd ac ni ddylid ei anwybyddu.
- Cydnabyddir y cyfyngiadau ariannol ar dîm HTC y Cyngor, gydag awgrymiadau ar sut i gynyddu adnoddau sydd ar gael ar gyfer gwelliannau HTC, yn enwedig drwy wirfoddoli a chynyddu cefnogaeth y Cyngor Cymuned.
- Mae'r rhwystrau rhag defnyddio HTC yn y Fro sy'n wynebu defnyddwyr a defnyddwyr nad ydynt yn ddefnyddwyr ar hyn o bryd yn debyg i'r rhai a nodwyd yn y CGHT cyntaf, ac sy'n adlewyrchu'r rhai a nodwyd yn fwy cyffredinol, e.e.

yn Arolwg Hamdden Awyr Agored Cymru, h.y. rhwystrau corfforol megis camfeydd, iechyd personol ac anabledd, diffyg amser, tywydd.

- Gwelwyd gwelliannau amlwg dros gyfnod y CGHT cyntaf, gan gynnwys disodli camfeydd gyda giatiau cusanu, gwell arwyddion a llwybrau ceffylau newydd, ond credir bod angen llawer o welliannau o hyd.
- Mae 'na alw am fwy o lwybrau ceffylau, gan feicwyr a defnyddwyr beicio mynydd, yn enwedig ar hyd yr arfordir.
- Mae menywod o gymunedau pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yn fwy tebygol o ymweld â lleoliadau ac atyniadau hysbys, ac mewn grŵp yn hytrach nag fel unigolion. Diogelwch personol a phroblemau gydag ymddygiad cŵn yw eu pryderon mwyaf.

Ein nodau yw:

- I harneisio digon o adnoddau – ariannol a dynol – i alluogi cynnal a chadw a gwelliannau o ansawdd uchel.
- Codi ymwybyddiaeth o'r CGHT i greu cefnogaeth i'w weithredu.

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu i gyflawni'r nodau hyn:

18. Ymestyn gwaith partneriaeth gyda chynghorau cymuned a grwpiau defnyddwyr.
19. Manteisio ar gyfleoedd ariannu a chynhyrchu incwm i alluogi gweithredu'r CGHT.
20. Nodi anghenion staffio penodol i weithredu'r CGHT.
21. Ystyried cyfleoedd gweithio trawsadrannol.

6.5 Cyfranogiad gwirfoddolwyr

Ar hyn o bryd, mae gwirfoddolwyr yn cymryd rhan mewn arolygu, cynnal a chadw a gwella'r gwaith a hyrwyddo rhwydwaith hawliau tramwy'r Fro. Mae sefydliadau fel y Crwydrwyr a Ffyrdd y Fro, sy'n cynnal rhaglenni gwirfoddol rheolaidd, yn bartneriaid pwysig wrth gyflawni hyn.

6.5.1 Materion a chyfleoedd

Mae gwerth gwirfoddoli wedi ei gydnabod yng nghynllun llesiant Bro Morgannwg a chynllun corfforaethol fel ffordd ddefnyddiol o fynd i'r afael ag unigedd cymdeithasol, gwella'r rhagolygon gyrfa a gwella lles meddyliol a chorfforol. Tynnodd y cyfnod asesu sylw at y defnydd presennol o wirfoddolwyr ar gyfer tasgau cynnal a chadw, arolygu a hyrwyddo, yn arbennig drwy gydlynu â Ffyrdd y Fro a sefydliadau partner eraill. Roedd ymgynghorwyr yn ystod y cyfnod asesu yn cymeradwyo'r gweithgareddau a gynhaliwyd eisoes yn ogystal ag awgrymu nifer o ffyrdd y gellid defnyddio mewnbyn gwirfoddol. Tynnodd llawer o'r rhanddeiliaid sylw at waith partneriaeth gyda Chynghorau Cymuned fel maes y gellid ei archwilio i helpu datblygu cyfleoedd i wirfoddoli ymhellach.

Mae'n parhau i fod yn wir nad yw gwirfoddolwyr yn opsiwn am ddim. Mae unigolion neu grwpiau angen cefnogaeth reoli gref, ac mae problemau iechyd a diogelwch, hyfforddiant, goruchwyliaeth ac yswiriant y mae'n rhaid delio â nhw.

Mae cyfyngiadau ariannu wedi cyfyngu ar raglenni gwirfoddol sy'n cael eu rhedeg gan Ffyrdd y Fro'n ystod y flwyddyn ddiwethaf er eu bod yn dal i gynnig gweithgareddau sy'n ymwneud â chlirio, arolwg a hyrwyddo. Mae cyfleoedd gwirfoddolwyr Cyngor Uniongyrchol fel arfer yn cael eu dileu o amgylch arolygu neu'n cael eu darparu drwy dimau ceidwaid. Gall y berthynas waith agosach rhwng ceidwaid a hawliau tramwy cyhoeddus staff sydd wedi'u meithrin yn ystod y blynyddoedd diwethaf alluogi gwella'r cynnig hwn..

Ein nod yw:

- I gefnogi cynnwys gwirfoddolwyr a rhanddeiliaid wrth reoli a gwella'r rhwydwaith.

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu ni i gyflawni'r nod hwn:

22. Cefnogi ymdrechion gwirfoddol i gynnal a chadw a gwella'r rhwydwaith
23. Ymgysylltu â rhanddeiliaid drwy gyfarfodydd defnyddwyr a fforymau cymunedol
24. Gweithio gyda'r FfMLI i adolygu cynnydd a chyfleoedd CGHT.
25. Gweithio gyda'r FfMLI i adnabod gwell ffyrdd o ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwirfoddolwyr

7 RHANDDEILIAID: Crynodeb Asesu, Amcanion a Chamau arfaethedig

7.1 Cyflwyniad

Mae'r adran hon – rhanddeiliaid – yn cyfeirio at yr holl grwpiau gwahanol sydd â rhyw fath o 'gyfran' neu fuddiant yn rhwydwaith hawliau tramwy y Fro. Maent yn perthyn i dri phrif gategori: defnyddwyr, tirlfeddianwyr a meddianwyr, sefydliadau sydd â buddiant. Adlewyrchir y categorieiddio hwn yn ein themâu.

RHANDDEILIAID	
Thema	Mathau o waith
Yr amrywiaeth o ddefnyddwyr	Newidiadau/ychwane giadau i'r rhwydwaith Diwallu anghenion sy'n unigryw i grwpiau defnyddwyr penodol
Tirlfeddianwyr a meddianwyr	Rhannu gwybodaeth ac arferion da, ymchwilio i rwydwaith mwy cydlynol o lwybrau.
Sefydliadau/cyrff llog ac awdurdodau cyfagos	Creu cysylltiadau gyda sefydliadau eraill a chyrrff diddordeb, gan gynnwys Awdurdodau cyfagos.

7.2 Yr amrywiaeth o ddefnyddwyr

Mae'r rhwydwaith hawliau tramwy yn cael ei ddefnyddio gan bobl ar gyfer llawer o wahanol weithgareddau – cerdded (gan gynnwys cerdded y ci), beicio, marchogaeth, gyrru cerbydau, beicio modur oddi ar y ffordd a gyrru.

7.2.1 Rhwydwaith sy'n addas i amrywiaeth o ddefnyddwyr?

Mae'r gwahanol fathau o hawliau tramwy yn y Fro yn gallu darparu ar gyfer y rhan fwyaf o'r mathau o ddefnydd yn gyfreithiol, i lefelau amrywiol. Fodd bynnag, mae'r asesiad yn dangos rhai materion allweddol:

- Er gwaethaf cynnydd yn ystod y blynyddoedd blaenorol ers diffyg llwybrau ceffylau i'r Sir gyfan. Nid ydynt yn bodoli mewn rhai ardaloedd ac yn brin mewn llawer mwy, gan gyfyngu ar gyfleoedd oddi ar y ffordd i feicwyr a marchogion ceffylau.
- Mae diffyg llwybrau oddi ar y ffordd ar gael at ddefnydd cyfreithiol o feiciau modur a cherbydau modur.
- Mae 'na ganfyddiad bod hygyrchedd yn gyffredinol wedi gwella, ond bod angen gwneud mwy
- Mae galw am ddatblygu llwybrau hybu penodol ar gyfer y hygyrchedd mwyaf.

7.2.2 Cerddwyr

Mae'r rhwydwaith llwybrau troed yn y Fro yn gynhwysfawr (gweler y map ar t.15).

Dangosodd yr asesiad bod gan gerddwyr bryderon am ddraenio llwybrau troed ac arwynebau mwdlyd, materion hygyrchedd yn ymwneud â chamfeydd a gatiâu yn enwedig wrth gerdded gyda chadair gwthio neu gi, rhwystrau yn arbennig aredig a chael cnydau, clirio llystyfiant, mynediad diogel at yr arfordir, diffyg cyfeirio a marciau llwybr.

Roedd y cyfleoedd a nodwyd gan ymgynghorwyr yn cynnwys: creu llwybrau cylchol byr yn agos at ble mae pobl yn byw; creu llwybrau â gweithgareddau arbennig mewn golwg e.e. cerdded cŵn; gwelliannau wrth ddylunio giatiâu a chamfeydd.

7.2.3 Marchogion ceffylau

Ers cyhoeddi'r CGHT blaenorol mae'r rhwydwaith llwybr ceffylau yn y Fro wedi'i ehangu a datblygwyd dau lwybr hyrwyddo marchogaeth. Er gwaethaf hyn ac adborth o fewn yr asesiad gan nodi darpariaeth llwybrau oddi ar y ffyrdd mae'r rhwydwaith yn dal yn fratiog iawn (gweler y map ar t.15).

Tra bod hybiau mynediad llwybr ceffylau yn bodoli, yn arbennig o gwmpas Ewenni, Pen-llin a Hensol mae diffyg cysylltedd rhyngddynt ac mae llawer o weddill y Sir yn cael ei weini. Nid yw'r

mwyafrif o berchnogion ceffylau yn berchen ar drafnidiaeth ceffylau, felly maent wedi'u cyfyngu i ddefnyddio'r ardal leol ar gyfer marchogaeth. O'i gymharu â'r siroedd cyfagos, mae'r cyfleoedd sy'n gysylltiedig ag ystâd goetir CNC, a fyddai'n darparu mynediad marchogaeth caniataol, yn gyfyngedig iawn.

Mae'n parhau'n flaenoriaeth i wella ac ymestyn y rhwydwaith oddi ar y ffordd sydd ar gael i feicwyr yn enwedig mewn ymateb i gynnydd canfyddedig mewn traffig ar ffyrdd.

Mae diddordeb mewn llwybr pellter hir o fewn y rhanbarth a allai gysylltu hybiau presennol o fynediad a ffurfio sail ar gyfer llwybrau byrrach, cylchol. Mae newidiadau disgwylidig yng nghynnig mynediad Cymru hefyd yn debygol o gynnwys ehangu hawliau marchogaeth er ar hyn o bryd nid yw manylion a maint newid o'r fath yn hysbys.

7.2.4 Beicwyr

Mae llwybrau beicio o fewn y Fro wedi ehangu'n sylweddol o fewn y deng mlynedd diwethaf. Llwybrau ar ochr y ffordd yw'r rhain gan fwyaf. Dangosodd yr ymgynghoriad fod galw i gynyddu'r cyfleoedd sy'n cael eu cynnig i feicwyr gan lwybrau beicio pwrpasol o'r fath. Roedd diddordeb mewn defnydd adloniadol, yn ogystal â defnydd ar gyfer teithio bythgofiadwy e.e. i'r gwaith neu'r siopau.

Gwnaed nifer o awgrymiadau am lwybrau beicio newydd posibl. Mae Sustrans yn gweithio gydag Adran Gynllunio'r Cyngor gyda'r nod o greu llwybr beicio cenedlaethol yn y Fro, y maent yn awyddus i archwilio'r defnydd o'r

rhwydwaith hawliau tramwy presennol ar ei gyfer. Noda Sustrans y gallai'r llwybr fod yn sail i gyfres o lwybrau cylchol neu linellol rhwng cymunedau.

7.2.5 Defnyddwyr moduro

Ni ddaeth galw am ddefnydd modurol i'r amlwg o'r asesiad mor gryf â mathau eraill o fynediad a rennir er bod diffyg Cilffyrdd sydd ar Agor i Unrhyw Draffig ac yn hyrwyddo llwybrau sydd wedi'u hanelu at gerbydau oddi ar y ffordd yn glir o adolygu maint y rhwydwaith. Amlygodd adborth y gweithdy awydd am gysylltiadau ffordd rhwng cymunedau.

7.2.6 Pobl â nodweddion gwarchodedig

Ceisiodd yr adolygiad ddarganfod yn benodol beth sydd angen pobl â nodweddion gwarchodedig gwahanol, mewn perthynas â hawliau tramwy'r Fro.

Ar gyfer pobl ddall neu rannol ddall ac eraill â phroblemau symudedd, gan gynnwys pobl hŷn, nododd yr asesiad broblemau penodol gyda changhennau isel ar lwybrau, arwynebau llithrig a chamfeydd (yn enwedig os mewn cyflwr gwael). Nodwyd hefyd lleddfu anghenion arbennig pobl ddall a rhannol ddall â chŵn drwy ddarparu dodrefn priodol.

Awgrymodd adborth gan bobl ifanc fod ymwybyddiaeth is a'r nifer sy'n cael eu defnyddio nag oedolion (er bod cerdded cŵn a chynlluniau fel Dug Caeredin yn ffactorau sy'n gweithredu wrth wneud defnydd). Mapio ar y rhyngwyd trydydd parti, fel Bing neu Google, fyddai'r ffynhonnell wybodaeth fwyaf tebygol y byddai'r grŵp yn cael mynediad ati ac awgrymodd y byddai gwelliannau'n cynnwys mwy o arwyddion, clybiau cerdded i bobl ifanc, a gwella llwybrau lle maen nhw'n fwdlyd iawn.

Mae canfyddiadau trafodaeth mewn grŵp a gynhaliwyd gydag aelodau benywaidd y gymuned pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yn awgrymu bod y defnydd cyfredol o HTC y Fro wedi'i ganolbwyntio ar leoliadau a reolir, yn enwedig Parc Porthceri a Cosmeston, er bod lleoliadau eraill wedi'u nodi hefyd (Ynys y Barri, Ogwr, sef llwybr pen clogwyn ger y Barri). Mae'r safleoedd hyn yn cynnig cyfleusterau dymunol gan gynnwys parcio, llwybrau da, caffi, barbeciws a chyfleusterau golchi sydd eu hangen ar gyfer gweddïo yn achos cyfranogwyr Mwslimaidd. Pan oedd aelodau'r grŵp yn hebrwng plant roeddent yn gwerthfawrogi cael parc chwarae a hufen iâ ar gael.

Roedd y materion sy'n eu gwrthdynnu'n bryderon am ddiogelwch personol ac ymddygiad cŵn defnyddwyr eraill. Fe wnaeth cyfathrebu fel signal ffôn symudol da helpu i liniaru hyn i ryw raddau. Roedd y cyfranogwyr yn fwy tebygol o fynd allan i gefn gwlad mewn grŵp. Yn rhannol, mae hyn yn eu helpu gan eu bod yn disgwyl i bobl "edrych a syllu'n rhyfedd" arnynt am eu bod yn edrych yn wahanol. Roedden nhw'n teimlo bod hyn yn fwy tebygol o ddigwydd yng ngorllewin y sir, gan fod llai o gymunedau pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig yma.

Dyweddod cyfranogwyr grŵp pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig eu bod yn hoffi cael mynediad i deithiau cerdded lleol lle nad oes rhaid iddynt fynd i mewn i gar, ac fel y gallant wneud y gorau o amser cyfyngedig ar gael ar gyfer cerdded (a pheidio â defnyddio amser yn teithio i gyrraedd y daith gerdded). Maen nhw gan amlaf yn teithio i'r lleoliadau y gwnaethon nhw eu crybwyll mewn car, ond bydden nhw'n ystyried mynd ar y trê'n ac mewn rhai achosion, yn hoffi'r cyfle hwn. Dyw teithio ar fws ddim yn debygol o gael ei ddefnyddio.

Roedd cyfranogwyr yn tueddu i fynd i lefydd yr oedd ffrindiau a theulu wedi eu hargymell iddynt. Nid oeddent yn defnyddio mapiau o gwbl, a doedden nhw ddim wedi gweld yr un o'r taflenni printiedig ar gyfer llwybrau dyrchafedig yn y Fro ond roedden nhw'n credu y byddai'r rhain yn ddefnyddiol. Nhw oedd y mwyaf tebygol o ddefnyddio'r rhyngwyd i ddysgu am lefydd i fynd, ac mi fydden nhw isio gweld lluniau o le er mwyn eu helpu i benderfynu lle hoffon nhw fynd.

Roedd awgrymiadau am welliannau yn cynnwys: llwybrau digon llydan i sgwteri anabledd; arwynebau llwybr lefel sy'n addas i ddefnyddwyr cadeiriau olwyn a phobl sydd â phroblemau symudedd. Er y cydnabyddir yr angen am gynnal gwelliannau ffisegol i'r rhwydwaith, mae cael gwared ar rwystrau yn allweddol i sicrhau gwell Mynediad. Cydbwysu'r angen am welliannau tra'n sicrhau nad yw datblygu'r llwybrau'n ormodol yn newid y dirwedd naturiol yn sylweddol.

Awgrymiadau pellach wedi'u cynnwys gwell hyrwyddo, gan gynnwys taflenni wedi'u hargraffu, yn unrhyw rai o'r 50 o bwyntiau gwybodaeth i dwristiaid, gan gynnwys gwestai. Mae'r holl lwybrau a hyrwyddir gan Vale Trail ar gael i'w lawrlwytho'n ddigidol ac ar gais drwy ymweld â gwefan y Fro. Mae sianel Youtube hefyd i hyrwyddo pob un o'r teithiau cerdded:

<https://www.youtube.com/@visitthevale5026/videos>

Ymhlith y syniadau eraill ar gyfer gwella hyrwyddo oedd gosod hysbysebion ar gyfer y cyfryngau mewn papurau newydd cenedlaethol; stondinau mewn ffeiriau lleol ac arddangosfeydd tymhorol.

Ein nodau yw:

- Sicrhau bod gan y Fro rwydwaith sy'n groesawgar i bob math gwahanol o ddefnyddwyr ac yn addas iddo.
- Gweithredu'r egwyddor o fynediad lleiaf cyfyngol lle bynnag y bo'n ymarferol.

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu i gyflawni'r nodau hyn:

26. Rhoi sylw i egwyddorion mynediad lleiaf cyfyngol wrth ymgymryd â gwaith cynnal a chadw neu wella.*
27. Datblygu rhwydwaith cydlynol o lwybrau aml-ddefnyddiwr sy'n gwasanaethu'r Sir.
28. Ymgysylltu â grwpiau cynrychioladol i archwilio cyfleoedd i uwchraddio'r rhwydwaith ar gyfer pobl ag anabledau a defnyddwyr llai symudol.
29. Gweithio gyda grwpiau diddordeb beicio i ymchwilio i greu Llwybrau beicio a chysylltiadau ar draws y Fro.
30. Gweithio gyda grwpiau marchogaeth i ymchwilio i rwydwaith mwy cydlynol o lwybrau addas, gan gynnwys uwchraddio llwybrau presennol posibl i statws llwybr ceffylau
31. Gweithio gyda grwpiau diddordeb cerbydau modur i edrych ar gyfleoedd priodol ar gyfer llwybrau gyrru diogel o fewn y Fro.
32. Manteisio ar gyfleoedd i wella lles o ran y saith nod lles

7.3 Tirfeddianwyr a meddianwyr

Ardal amaethyddol gyfoethog ei thir amaeth cymysg yw Bro Morgannwg. Mae rhai ystadau mawr o fewn yr ardal, megis Penllin, Coedarhydyglyn, Merthyr Mawr, Dwnrhefn a Dugiaeth Caerhirfryn, sy'n cynnwys nifer o ffermydd tenantiaid, ond mae'r rhan fwyaf o'r tir ym mherchnogaeth ffermwyr unigol llai mewn blociau cydlynol, ac ychydig o ffermydd mwy gyda daliadau gwasgaredig. O fewn hyn mae cyfran gymharol fawr o dir â'r sydd â mwy o botensial i greu gwrthdaro â defnyddwyr llwybrau.

Mae'r Cyngor yn gweithio'n agos gyda'r bobl a'r sefydliadau y mae hawliau tramwy cyhoeddus yn croesi eu tir. Dangosodd yr asesiad fod angen gwella'r wybodaeth sydd ar gael i berchnogion tir i'w helpu i gyflawni eu cyfrifoldebau o ran hawliau tramwy. Mae hyn yn cynnwys cynhyrchu canllawiau sy'n berthnasol i weithrediadau ffermio a hefyd ymgysylltu â grwpiau a chyryff cynrychioliadol.

Ein nod yw:

- Rhwydwaith sy'n diwallu anghenion ei ddefnyddwyr, tra'n lleihau'r effeithiau ar dirfeddianwyr a meddianwyr.

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu ni i gyflawni'r nod hwn

33. Sefydlu gwell cyswllt gyda thirfeddianwyr a chynrychiolwyr i sicrhau'r arfer gorau, gan rannu gwybodaeth a chynghor rheoli ymarferol.
34. Gweithio gyda thirfeddianwyr i ymchwilio i rwydwaith mwy cydlynol o lwybrau yn enwedig i farchogion ceffylau

7.4 Sefydliadau, cyrff llog ac awdurdodau cyfagos

Mae yna lawer o sefydliadau allanol i'r Cyngor sydd â diddordeb yn rhwydwaith hawliau tramwy'r Fro. Mae gan awdurdodau lleol cyfagos gysylltiadau uniongyrchol drwy'r gêm â'u rhwydweithiau hawliau tramwy eu hunain. Mae yna sefydliadau sector cyhoeddus neu'r sector gwirfoddol eraill sy'n gysylltiedig â'u diddordeb yn y buddion posibl y gall y rhwydwaith hawliau tramwy eu cynnig i'w rhanddeiliaid e.e. Sustrans, sefydliadau amgylcheddol, y Bwrdd Iechyd Lleol, sefydliadau pobl ifanc, grwpiau cymunedol ayyb. Hefyd, mae yna elfennau eraill o lywodraeth leol, fel Cynghorau Cymuned neu adrannau eraill o fewn y Cyngor.

7.4.1 Awdurdodau Cyfagos a Rhanbarthol

Mae'r Cyngor yn cydweithio gydag awdurdodau lleol eraill ar nifer o brosiectau trawsffiniol. Bu'r mwyaf arwyddocaol o'r rhain o ran sefydlu Llwybr Arfordir Cymru a threfniadau llywodraethu parhaus gan bartneriaeth ranbarthol rhwng CNC ac awdurdodau o Abertawe i Sir Fynwy. Yn ogystal â Llwybr Arfordir Cymru mae datblygu Datganiadau Ardal, y gwasanaethau a'r amodau nentydd a rennir yn golygu bod cydweithio ag awdurdodau eraill

yn debygol o fod yn nodwedd fwy sylweddol o'r camau a gymerwyd o fewn y degawd nesaf.

Lle gwneir newidiadau i'r Map Diffiniol, mae'r awdurdodau cyfagos yn cael eu hysbysu'n statudol. Yn gyffredinol, mae cyfnewid gwybodaeth ymhellach rhwng awdurdodau i'w groesawu oherwydd bydd yn helpu i ddiwallu anghenion y cyhoedd yn well. Mae'r wybodaeth sy'n ddefnyddiol i'w cyfnewid yn cynnwys: deunydd hyrwyddo, newidiadau Map Diffiniol, cynlluniau gwella llwybrau.

7.4.2 Sefydliadau eraillorganisations

Sefydliadau eraill y gallai'r Cyngor weithio iddyn nhw yn y dyfodol, gan gynnwys CNC, Cynghorau Cymuned, Cynghrair Iechyd Bro Morgannwg, Gwylwyr y Glannau EM, RAF Sain Tathan, Fforwm Gweithgaredd Corfforol y Fro, Fforwm Pobl Hŷn y Fro, Asiantaeth y Môr a Gwylwyr y Glannau, a Sustrans.

Ein nodau yw:

- Cynyddu nifer ac ystod y partneriaid posib.
- Meithrin perthynas gyda chyrrff allanol sy'n gallu cyfrannu at wella a chynnal y rhwydwaith

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu i gyflawni'r nodau hyn:

35. Gwella gweithio mewn partneriaeth gyda Chynghorau Cymuned.
36. Ymestyn gwaith partneriaeth gydag Awdurdodau cyfagos, yn arbennig o ran datganiadau ardal a rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.

8 GWYBODAETH, CYFATHREBU A HYRWYDDO:

Crynodeb Asesu, Amcanion a Chamau arfaethedig

8.1 Cyflwyniad

Mae'r adran hon – gwybodaeth, cyfathrebu a hyrwyddo – yn cyfeirio at yr holl waith a wneir i hysbysu unrhyw un sydd â diddordeb, gan gynnwys defnyddwyr a defnyddwyr posibl ynghylch ble mae hawliau tramwy'r Fro a beth ydynt. Mae gwybodaeth i'w gweld ar lawr gwlad e.e. arwyddion ac mae hefyd ar gael i bobl nad ydynt allan e.e. mewn taflen neu ar wefan.

GWYBODAETH, CYFATHREBU A HYRWYDDO	
Thema	Mathau o waith
Oddi ar y safle	Gwefannau Taflenni a llyfrynau Y Cyfryngau Ffyrdd eraill o godi ymwybyddiaeth
Ar y safle	Arwyddion a marciau llwybr Byrddau gwybodaeth Codi ymwybyddiaeth

8.2 Gwybodaeth a hyrwyddo oddi ar y safle

8.2.1 Llwybrau hyrwyddo

Mae Bro Morgannwg yn elwa o gyfoeth o lwybrau wedi'u hyrwyddo, gyda nifer o chwaraewyr yn eu hyrwyddo.

Mae Ffyrdd y Fro wedi cyhoeddi 19 o ganllawiau fel taflenni y gellir eu lawrlwytho gyda chyfanswm hyd dros 200 milltir. Mae nifer o'r tywyswyr yn disgrifio mwy nag un opsiwn cerdded ac felly bydd cyfanswm hyd y rhwydwaith sy'n cael ei hyrwyddo yn fwy na'r llwybr hiraf ar bob taflen. Mae Ffyrdd y Fro hefyd yn hyrwyddo Llwybr Treftadaeth y Mileniwm 65 milltir, unwaith eto, mae'r manylion ar gael drwy'r wefan (<http://www.valeways.org.uk>)

'Llwybrau'r Fro' yw'r enw a roddir ar gyfres o ddeg llwybr cerdded â thafleddi sy'n cael eu hyrwyddo drwy Ymweld â'r Fro – adran dwristiaeth a digwyddiadau Cyngor Bro Morgannwg. Mae'r rhain ar gael fel lawrlwythiadau o'r wefan (<http://www.visitthevale.com>) neu fel taflenni printiedig a ddsberthir drwy swyddfeydd y cyngor ac mewn digwyddiadau. Mae'r teithiau cerdded i gyd yn rhedeg am dros 70 milltir. Fodd bynnag, dylid nodi bod rhywfaint o orgyffwrdd ac atgynhyrchu gyda rhai o lwybrau Ffyrdd y Fro, a hefyd gyda Llwybr Treftadaeth Mileniwm a Llwybr Arfordir Cymru. Mae tua 24,500 o daflenni Llwybrau'r Fro wedi'u hargraffu yn cael eu dosbarthu bob blwyddyn, gyda'r galw uchaf am y pum llwybr arfordirol. (N. Sumner-Smith, 2017. Cyf. Per.)

Cyfoeth Naturiol Cymru sydd wedi arwain ar y gwaith o ddatblygu a hyrwyddo Llwybr Arfordir Cymru, gan gynnwys tua 38 milltir o arfordir Bro Morgannwg. Mae'r rhan fwyaf o Llwybr Arfordir Cymru ar HTC. Mae Llwybr Arfordir Cymru yn llwybr di-dor 870 milltir/1,400km o amgylch arfordir Cymru gyfan ac fe'i hyrwyddir ar y wefan; <https://www.walescoastpath.gov.uk/?lang=cy>. Mae'r llwybr wedi'i rannu'n 8 rhan, ac mae'r Fro yn rhan Arfordir De Cymru ac Aber Afon Hafren Mae nifer fach o lwybrau wedi'u hyrwyddo ar draws ffiniau gan gynnwys: rhan o Gylchdaith Pen-y-bont ar Ogwr, wedi'i hyrwyddo gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr, a rhan o Gylchdaith Sant Ffagan i San Siôr (anhysbys).

Mae Cyngor Bro Morgannwg hefyd yn hybu dau lwybr llwybr ceffylau sydd tua 10 milltir o hyd.

O'r 3151 milltir enwol o lwybrau hyrwyddo, mae cryn dipyn o orgyffwrdd, gyda nifer o lwybrau yn gwneud defnydd o'r un lwybrau unigol. Mae hyd hyrwyddwyr net o tua 138 milltir (220km) wedi'i ledaenu ar draws cyfanswm rhwydwaith o ryw 360 milltir, hynny yw, 38% o'r rhwydwaith.

Nid oes ffigurau cyfatebol wedi eu canfod ar gyfer Cymru ond yn 2006 amcangyfrifodd yr Asiantaeth Cefn Gwlad (Natural England bellach) fod 12% o rwydwaith HTC Lloegr wedi ei orchuddio gan lwybrau a hyrwyddir (Asiantaeth Cefn Gwlad, 2006). Gan ddefnyddio'r ffigur hwn fel meincnod, gallwn honni'n hyderus bod gradd hyrwyddo rhwydwaith HTC yn y Fro yn llawer uwch na'r cyfartaledd.

Fel y gellid disgwyl o'r lefel uchel o sylw, mae dosbarthiad da o lwybrau hyrwyddo yn gyffredinol ar draws y Fro a does dim ardaloedd yn fwy na 2.1km o daith gerdded ddyrchafedig. Dangosir dosbarthiad daearyddol y llwybrau dyrchafedig yn Ffigwr 1.

8.2.2 HTC arall

Mae'r map rhyngweithiol ar-lein sy'n cael ei gynnal ar wefan y Cyngor yn <http://myvale.valeofglamorgan.gov.uk/> yn darparu offeryn amlbwrpas i bawb fyddai'n ddefnyddwyr gyda mynediad i'r rhyngwrwyd i lwybrau ymchwil ar draws y sir. Er nad dyma'r map diffiniol, mae'r map ar-lein yn cynnig sylu'n llwyr o'r holl HTC ac mae ganddo'r fantais o gynnig y gallu i chwyddo i mewn ar ardaloedd targed.

Mae gwybodaeth am y rhwydwaith llwybrau hefyd yn cael ei gadw gan bob Cyngor Cymuned, ac mae copiâu printiedig o'r DMD wedi'u cyflwyno ym mhob llyfrgell fawr.

8.2.3 Defnyddwyr penodol

Uchod, rydym wedi trafod darparu gwybodaeth ar gyfer y defnyddiwr cyffredinol; fodd bynnag, mae hefyd yn bwysig ein bod yn rhoi ystyriaeth i ddefnyddwyr sydd ag anghenion penodol

8.2.4 Disabled users

Ychydig iawn o wybodaeth sydd ar gael am gyfleoedd mynediad i ddefnyddwyr anabl. Methodd chwiliadau rhyngwrwyd helaeth â chodi unrhyw wybodaeth sylweddol am gyfleoedd i'r rhai sydd ag unrhyw fath o anabledd cyfyngol.

Mae'r canllaw hwn yn cynnwys 13 o lwybrau byr awgrymedig sy'n cael eu hystyried yn addas i'r rhai ag anawsterau cerdded. Nid yw'r llwybrau'n cael eu graddio ond fe'u disgrifir fel y gall defnyddwyr wneud eu meddyliau eu hunain ynghylch a ydynt yn debygol o fod yn addas ai peidio. Cyhoeddwyd y canllaw yn 2009 ac nid yw ar gael mewn print mwyach. Nid yw ar gael ar wefan Ffyrdd y Fro chwaith, er i gopi gael ei gyflenwi fel 'pdf' ar gais drwy e-bost trwy'r wefan.

8.2.5 Marchogion, beicwyr a gyrwyr

Dim ond dau lwybr sy'n cael eu hyrwyddo ar gyfer marchogion ceffylau, sy'n adlewyrchu nifer y llwybrau ceffylau ar draws y rhwydwaith. Nid oes unrhyw lwybrau beicio oddi ar y ffordd, ar wahân i rannau byr iawn o draciau coedwig nad ydynt ar rwydwaith HTC. Does dim llwybrau sy'n cael eu hyrwyddo ar gyfer gyrwyr cerbydau na gyrwyr cerbydau modur.

Ein nod yw:

- Creu a chynnal adnodd gwybodaeth gyfoes am y rhwydwaith sydd ar gael i'r holl randdeiliaid, yn enwedig defnyddwyr cyfredol a phosib.

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu i gyflawni'r nodau hyn:

37. Deunydd hyrwyddo cylchredeg yn ôl yr adnoddau sydd ar gael
38. Gwella gwybodaeth sydd ar gael ar wefan y Cyngor, gan gynnwys deddfwriaeth a rheoli HTC
39. Maintain a working map and publish via webmapping
40. Gwella gwybodaeth sydd ar gael ar wefan y Cyngor, gan gynnwys deddfwriaeth a rheoli HTC
41. Gwella gwybodaeth sydd ar gael ar wefan y Cyngor, gan gynnwys deddfwriaeth a rheoli HTC
42. . Creu deunydd hyrwyddo yn benodol ar gyfer defnyddwyr llai abl

8.3 Gwybodaeth ar y Safle

8.3.1 Arwyddbyst a marciau llwybr

Trafodwyd y sefyllfa o ran arwyddo ar ochr y ffordd uchod a deallir, gyda hyd at 85% wedi'i gwmpasu, fod yr agwedd hon ar ddarpariaeth gwybodaeth wedi'i chwmpasu'n weddol dda. Fodd bynnag, mae llai o sicrwydd ynglŷn â'r sefyllfa o ran y marcio llwybrau i ffwrdd o ochr y ffordd.

Mae gwirfoddolwyr Ffyrdd y Fro yn arolygu'r llwybrau sy'n cael eu hyrwyddo ddwywaith y flwyddyn ac yn adrodd neu'n datrys unrhyw broblemau, gan gynnwys lle mae angen arwyddion. Felly, mae'n debygol y gellir ystyried bod digonedd o farciau llwybr ar y rhwydwaith a hyrwyddir. Fodd bynnag, nid yw'r sefyllfa ar weddill y rhwydwaith yn cael ei hadolygu'n rheolaidd ac nid yw lefel y ddarpariaeth marcio llwybrau'n hysbys.

8.3.2 Dehongli ar y Safle

Mae Croeso i'r Fro wedi cyflwyno 'ap' ar gyfer ffonau symudol a chyfrifiaduron llechen yn ddiweddar – Ap Vale Tales. Mae'r meddalwedd hwn yn galluogi defnyddwyr i lawrlwytho straeon sy'n ymwneud â lleoliadau penodol ar lwybrau Llwybrau'r Fro. Cofnodir byrddau dehongli traddodiadol, sefydlog mewn 9 lleoliad yn unig ar rwydwaith HTC ac nid oes yr un wedi'u gosod ers sawl blwyddyn.

Ein nod yw:

- Sicrhau bod gan bob defnyddiwr y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i fwynhau'r rhwydwaith a'i ddefnyddio'n gyfrifol.

Rydym yn meddwl y bydd y camau canlynol yn helpu ni i gyflawni'r nod hwn:

43. Gwella arwyddion ar ochr y ffordd*.
44. Cynnal adnoddau dehongli mewn lleoliadau priodol
45. Darparu system hyfforddiant ac adolygu ar gyfer marcio llwybrau gan ddefnyddio gwirfoddolwyr.

9 DATGANIAD GWEITHREDU

9.1 *Allwedd i ddeall y Datganiad Gweithredu*

Mae'r Datganiad Gweithredu diwygiedig sydd wedi'i gynnwys yn y rhifyn hwn o'r Cynllun Gwella Hawliau Tramwy yn cyflawni rôl ychydig yn wahanol i'w ragflaenydd. Bydd y Datganiad Gweithredu newydd yn nodi gwelliannau strategol a nodau mwy hirdymor sy'n deillio o'r amcanion a'r nodau sydd wedi deillio o'r asesiad uchod.

Bydd cynlluniau gwaith manwl yn cael eu cynnwys mewn dogfennau ar wahân a elwir yn Gynlluniau Cyflawni. Bydd y rhain yn gynlluniau cysylltiedig ond gwahanol sy'n bodoli y tu allan i'r HTC.

Bydd Cynlluniau Cyflawni yn rhoi cyfeiriad ac ymrwymiadau manylach ac ymatebol ar gyfer rheoli hawliau tramwy lleol dros y cyfnod penodedig. Er y bydd y cynlluniau'n cysylltu ag amcanion a gweithredoedd y CGHT sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Gweithredu bwriad eu cynnal a chadw y tu allan i'r CGHT ei hun yw sicrhau eu bod yn parhau i fod yn addasol ac yn ddefnyddiol fel dogfennau gwaith. Yn y modd hwn ni fydd Cynlluniau Cyflawni yn ddarostyngedig i'r gofynion statudol sydd ynghlwm ag adolygu cynnwys CGHT.

O'r herwydd nid yw'r manylion a ymddangosodd yn y datganiad blaenorol o weithredu wedi'i efelychu o fewn pensaernïaeth fwy anhyblyg y CGHT, ond yn hytrach fe fydd yn rhan o gynllunio cyflawni.

Mae'r datganiad gweithredu'n darparu

- Amserlenni bras sy'n gysylltiedig â gweithredoedd (*byr, canolig, hir, parhaus*)
- Disgrifiadau o lif gwaith y cynllun cyflawni y bydd camau'n cael eu gweithredu oddi tanynt
- Dangosyddion i alluogi meintioli llwyddiant ar ddiwedd tymor y CGHT hwn

RHEOLWYR

GWAITH CYFREITHIOL

Amcanion:

- Sicrhau fod hawliau cyhoeddus yn cael eu cofnodi'n gywir ac amserol
- Gweinyddu newidiadau i'r rhwydwaith gan ddefnyddio mecanweithiau cyfreithiol priodol
- Diogelu a mynnu hawliau cyhoeddus

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
1. Adolygu'r Map a'r Datganiad Diffiniol yn barhaus	Parhaus	<i>Gorchmynion Addasu Mapiau Diffiniol</i> <i>Gorchmynion Addasu Digwyddiadau Cyfreithiol</i> <i>Ailgyhoeddi Map Diffiniol</i>	GAMD wedi'i gwblhau (#) GAMDau y penderfynwyd arnynt o fewn 12 mis (%) LEMOau a gwblhawyd (%) Ailgyhoeddi Map Diffiniol
2. Datblygu cynllun blaenoriaethu ar gyfer penderfynu ceisiadau gorchymyn addasu mapiau diffiniol	Byrdymor	<i>Mabwysiadu cynllun blaenoriaethu GAMD</i>	Mabwysiadu cynllun
3. Datblygu a gweithredu dull o fynd i'r afael ag anghysonderau wedi'u catalogio	Hirdymor	<i>Blaenoriaethau anghysonderau a datganiad ariannu</i> <i>Gorchmynion Llwybr Cyhoeddus</i>	Cytuno ar ddatganiad anghysonder Rhestr anghysonderau wedi'i chwblhau (%)
4. Gweinyddu ceisiadau gorchymyn llwybrau cyhoeddus mewn modd amserol	Parhaus	<i>Gorchmynion Llwybr Cyhoeddus</i>	GLICau wedi'u cwblhau (#)

5.	Adolygu canllawiau o fewn pecynnau cais sy'n gysylltiedig â newid a chofnodi hawliau cyfreithiol.	Canolig	<i>Adolygiad pecyn cais GLIC Adolygiad pecyn cais GAMD Adolygiad canllawiau statudol datganiadau Adolygiad canllawiau ceisiadau a147</i>	Pecynnau cais wedi'u hadolygu a'u cyhoeddi (#)
6.	Gwella cofrestrau ceisiadau a phrosesau ar gyfer cyfyngiadau cofnodi	Byrdymor	<i>Cofrestrïadau ar-lein Cyfyngiadau catalogio (a147 ac ati.)</i>	Cydymffurfio â rheoliadau Cytuno ar y dull o gofnodi cyfyngiadau
7.	Achub ar gyfleoedd i wella rhwydwaith HTC gan gynnwys drwy gyfraniadau a106 sy'n gysylltiedig â datblygu.	Parhaus	<i>Ymatebion ceisiadau cynllunio Cyfleoedd a106</i>	cynlluniau s106 wedi'u cyflawni (#)
8.	Amddiffyn y rhwydwaith gan roi sylw i gymesuredd a phrotocolau sydd wedi'u cynnwys mewn canllawiau cyhoeddiedig perthnasol.	Parhaus	<i>Gwaith achos gorfodi Rhaglenni gorfodi tymhorol Hysbysiadau adran 130</i>	Cyfradd penderfyniad gorfodi (%) Cyfradd cydymffurfio â gorfodaeth dymhorol (%) cyfradd datrys a130 (%)
9.	Datblygu canllawiau sy'n disgrifio materion nodweddiadol diogelu rhwydwaith a phrotocolau ar gyfer atebion*	Canolig	<i>Gwybodaeth ar-lein Cyhoeddiadau copi caled (A-Y; cropio)</i>	Arolwg boddhad cwsmeriaid Cyhoeddiadau (#)
10.	Addasu gweithdrefnau i gyfrif am newidiadau mewn statud	Hirdymor	<i>Sgario'r Gorwel, adolygu polisi a deddfwriaeth</i>	Cyhoeddi papurau a gyflwynwyd i FfMLI (#)

RHEOLWYR

CYNNAL A CHADW

Amcanion:

- Cynnal rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus y Fro mewn cyflwr sy'n addas ar gyfer y math a fwriadwyd o ddefnydd.
- Cynnal setiau data priodol ar gyfer rheoli gweithgareddau cynnal a chadw a chyswllt cwsmeriaid.
- Gwella gwybodaeth sydd ar gael am ddull y Fro o gynnal gweithgareddau cynnal a chadw

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
11. Cynnal a gwella'r rhwydwaith gan roi sylw i ganllawiau blaenoriaethu CGHT ac i brotocolau sydd wedi'u cynnwys mewn canllawiau cyhoeddedig perthnasol.	Parhaus	<i>Gwaith achos cynnal a chadw Rhaglenni grant gwella</i>	Cyfradd datrysiadau cynnal a chadw (%) Rhaglenni grant wedi'u cyflawni (#)
12. Datblygu canllawiau sy'n disgrifio materion nodweddiadol cynnal a chadw gan gynnwys protocolau ar gyfer atebion*	Canolig	<i>Gwybodaeth ar-lein Cyhoeddiadau copi caled (A-Y; pecynnau cymorth rheoli)</i>	Arolwg boddhad cwsmeriaid Cyhoeddiadau (#)
13. Hyrwyddo egwyddorion mynediad lleiaf cyfyngol a chytuno ar ddodrefn newydd i safon BS5709	Parhaus	<i>Gwaith achos gwella</i>	Gwelliannau hygyrchedd dodrefn (#)
14. Gwnewch ddefnydd o arloesiadau TGCh priodol,	Parhaus	<i>Systemau GIS</i>	Arfarniad mewnol

Cam Gweithredu		Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
	gan gynnwys setiau data gofodol, ar gyfer rheoli cynnal a chadw parhaus.			
15.	Cynnal rhaglen glirio flynyddol ar gyfer llwybrau blaenoriaeth ac adolygu'r rhaglen yn flynyddol	Parhaus	<i>Rhaglen clirio flynyddol</i>	Llwybrau wedi'u clirio (km)
16.	Cynnal arolwg bob blwyddyn o hynny yn darparu data ar gyflwr rhwydwaith a rhwyddineb defnyddio llwybrau *	Parhaus	<i>Rhaglen arolwg blynyddol</i>	Cyfran y rhwydwaith a arolygwyd (%) Data hwylustod defnydd (%)
17.	Cefnogwch fynediad cyhoeddus ar hyd Llwybr Arfordirol Cymru gan gynnwys sicrhau parhad yng ngoleuni digwyddiadau erydu neu ddigwyddiadau erydu posib..	Parhaus	<i>Rhaglen grantiau Llwybr Arfordir Cymru</i>	Dangosyddion arolwg cyflwr Llwybr Arfordir Cymru Rhaglenni grant wedi'u cyflawni (#)
Nodiadau: * Ar hyn o bryd mae sampl ar hap o 20% yn cael ei wneud gan wirfoddolwyr ar gyfer dangosydd perfformiad statudol				

RHEOLWYR

RESOU ADNODDAU

Amcanion:

- I harneisio digon o adnoddau – ariannol a dynol – i alluogi cynnal a chadw a gwelliannau o ansawdd uchel.
- Codi ymwybyddiaeth o'r CGHT i greu cefnogaeth i'w weithredu

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
18. Ymestyn gwaith partneriaeth gyda chynghorau cymuned a grwpiau defnyddwyr.	Hirdymor	<i>Fforymau Cyngor Cymuned Fforymau grŵp defnyddwyr Gweithgareddau Gwirfoddoli</i>	Cynghorau Cymuned yn ymgysylltu'n rheolaidd (#) Grwpiau defnyddwyr yn ymgysylltu'n rheolaidd (#) Rhaglenni gwirfoddol wedi'u cefnogi (#)
19. Manteisio ar gyfleoedd ariannu a chynhyrchu incwm i alluogi gweithredu'r CGHT	Parhaus	<i>Cyfleoedd ariannu allanol Cyfleoedd cynhyrchu incwm</i>	Grantiau a Ddyfarnwyd (# a £) Rhaglenni incwm wedi'u datblygu (#)
20. Nodi anghenion staffio penodol i weithredu'r CGHT	Byrdymor	<i>Anghenion a chyfleoedd staffio</i>	Staff a gynorthwyr (#)
21. Ystyried cyfleoedd gweithio trawsadrannol	Byrdymor	<i>Cyswllt mewnol Gwella ecolegol Teithio Llesol</i>	Dichonoldeb a wnaed (#)
Nodiadau:			

RHEOLWYR

Cyfranogiad gwirfoddolwyr

Nod:

- I gefnogi cynnwys gwirfoddolwyr a rhanddeiliaid wrth reoli a gwella'r rhwydwaith.

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
22. Cefnogi ymdrechion gwirfoddol i gynnal a chadw a gwella'r rhwydwaith	Parhaus	<i>Gweithgareddau grŵp defnyddwyr Hyfforddiant gwirfoddolwyr</i>	Sefydliadau/rhaglenni wedi'u cefnogi (#) Cysiau hyfforddi a gynhaliwyd (#)
23. Ymgysylltu â rhanddeiliaid drwy gyfarfodydd defnyddwyr a fforymau cymunedol	Parhaus	<i>Fforymau Cyngor Cymuned Fforymau grŵp defnyddwyr</i>	Cynghorau Cymuned yn ymgysylltu'n rheolaidd (#) Grwpiau defnyddwyr yn ymgysylltu'n rheolaidd (#)
24. Gweithio gyda'r FfMLI i adolygu cynnydd a chyfleoedd CGHT.	Parhaus	<i>Monitro CGHT</i>	Adrodd cynnydd blynyddol
25. Gweithio gyda'r FfMLI i adnabod gwell ffyrdd o ymgysylltu â rhanddeiliaid a gwirfoddolwyr	Byrdymor	<i>Strategaeth ymgysylltu</i>	Cyhoeddi strategaeth

RHANDEILIAID

YR YSTOD O DDEFNYDDWYR

Amcanion:

- Sicrhau bod gan y Fro rwydwaith sy'n groesawgar i bob math gwahanol o ddefnyddwyr ac yn addas iddo.
- Gweithredu'r egwyddor o fynediad lleiaf cyfyngol lle bynnag y bo'n ymarferol.

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
26. Rhoi sylw i egwyddorion mynediad lleiaf cyfyngol wrth ymgymryd â gwaith cynnal a chadw neu wella.*	Parhaus	Gwaith achos cynnal a chadw Gwaith achos gwella Gorchmynion Llwybr Cyhoeddus	Gwelliannau hygyrchedd dodrefn (#)
27. Datblygu rhwydwaith cydlynol o lwybrau aml-ddefnyddiwr sy'n gwasanaethu'r Sir.	Canolig	Prosiect Llwybrau Gwyrdd	Hyd y llwybr yn gyflawn (km) Prosiect Llwybrau Gwyrdd dangosyddion penodol
28. •Ymgysylltu â grwpiau cynrychioliadol i sicrhau bod y rhwydwaith ar gael i bawb ac nad oes unrhyw unigolyn â nodwedd warchodedig yn cael ei roi dan anfantais.	Hirdymor	Strategaeth ymgysylltu	Cyhoeddi strategaeth
29. Gweithio gyda grwpiau diddordeb beicio i ymchwilio i greu Llwybrau	Canolig	Cysylltiadau teithio llesol Prosiect Llwybrau Gwyrdd	Cydweithrediadau Teithio Llesol (#) Prosiect Llwybrau Gwyrdd dangosyddion penodol

Cam Gweithredu		Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
	beicio a chysylltiadau ar draws y Fro			
30.	Gweithio gyda grwpiau marchogaeth i ymchwilio i rwydwaith mwy cydlynol o lwybrau addas, gan gynnwys uwchraddio llwybrau presennol posibl i statws llwybr ceffylau.	Canolig	<i>Prosiect Llwybrau Gwyrdd</i>	Prosiect Llwybrau Gwyrdd dangosyddion penodol
31.	Gweithio gyda grwpiau diddordeb cerbydau modur i edrych ar gyfleoedd priodol ar gyfer llwybrau gyrru diogel yn y Fro.	Hirdymor	<i>Strategaeth ymgysylltu</i>	Cyhoeddi strategaeth
32.	Manteisio ar gyfleoedd i wella lles o ran y saith nod lles	Parhaus	<i>Gorchmynion Llwybr Cyhoeddus Gwaith achos gwella Cyfleoedd ariannu allanol</i>	Grantiau a Ddyfarnwyd (# a £) Arolwg bodddhad cwsmeriaid
Nodiadau: * Drwy edrych ar fwch – giât – camfa yn y drefn honno, wrth ymgynghori â'r tîrfeiddianwyr a'r meddianwyr..				

RHANDEILIAID

TIRFEDDIANWYR A MEDDIANWYR

Nod:

- Rhwydwaith sy'n diwallu anghenion ei ddefnyddwyr, tra'n lleihau'r effeithiau ar dirfeddianwyr a meddianwyr.

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
33. Sefydlu gwell cyswllt gyda thirfeddianwyr a chynrychiolwyr i sicrhau'r arfer gorau, gan rannu gwybodaeth a chyngor rheoli ymarferol.	Hirdymor	<i>Strategaeth ymgysylltu</i>	Cyhoeddi strategaeth Sefydlu ymgysylltiadau rheolaidd
34. Cydweithio â thirfeddianwyr i ymchwilio rhwydwaith mwy cydlynol o lwybrau yn enwedig ar gyfer marchogion ceffylau	Byrdymor	<i>Prosiect Llwybrau Gwyrdd</i>	Prosiect Llwybrau Gwyrdd dangosyddion penodol
Nodiadau:			

RHANDDEILIAID

CYRFF Â BUDDIANT

Amcanion:

- Cynyddu nifer ac ystod y partneriaid posib.
- Meithrin perthynas gyda chyrrff allanol sy'n gallu cyfrannu at wella a chynnal y rhwydwaith.

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
35. Gwella gweithio mewn partneriaeth gyda Chynghorau Cymuned.	Hirdymor	<i>Fforymau Cyngor Cymuned Cyfleoedd ariannu allanol</i>	Cynghorau Cymuned yn ymgysylltu'n rheolaidd (#) Prosiectau cydweithredol wedi'u cyflawni (#)
36. Ymestyn gwaith partneriaeth gydag Awdurdodau cyfagos, yn arbennig o ran datganiadau ardal a rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy.	Byrdymor	<i>Prosiect Llwybrau Gwyrdd Cyfleoedd ariannu allanol Anghenion a chyfleoedd staffio</i>	Cydweithrediadau a gynorthwywyd (#)
Nodiadau:			

GWYBODAETH, CYFATHREBU A HYRWYDDO

ODDI AR Y SAFLE

Amcanion:

- Creu a chynnal adnodd gwybodaeth gyfoes am y rhwydwaith sydd ar gael i'r holl rhanddeiliaid, yn enwedig defnyddwyr cyfredol a phosib..

Allwedd:

Byr - 1 to 3 blynedd

Canolig - 3 to 5 blynedd

Hir - 5 blynedd +

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddions
37. Deunydd hyrwyddo cylchredeg yn ôl yr adnoddau sydd ar gael	Parhaus	<i>Cyhoeddiadau copi caled Strategaeth ymgysylltu</i>	Cyhoeddiadau (#) Cyhoeddi strategaeth
38. Gwella gwybodaeth sydd ar gael ar wefan y Cyngor, gan gynnwys deddfwriaeth a rheoli HTC	Byrdymor	<i>Gwybodaeth ar-lein Strategaeth ymgysylltu</i>	Arolwg boddhad cwsmeriaid Cyhoeddi strategaeth
39. Cynnal map gwaith a chyhoeddi drwy wefapio	Parhaus	<i>Gwybodaeth ar-lein Systemau GIS</i>	Arolwg boddhad cwsmeriaid
40. Gweithio gyda FfMLI i ddatblygu meini prawf ar gyfer cymeradwyo llwybrau hyrwyddo	Canolig	<i>Hybu safonau llwybrau</i>	Cyhoeddi safonau llwybrau
41. Creu deunydd hyrwyddo yn benodol ar gyfer defnyddwyr llai abl.	Canolig	<i>Cyhoeddiadau copi caled Cyfleoedd ariannu allanol Fforymau grŵp defnyddwyr</i>	Cyhoeddiadau (#)

GWYBODAETH, CYFATHREBU A HYRWYDDO

AR Y SAFLE

Amcanion:

- Sicrhau bod gan bob defnyddiwr y wybodaeth sydd ei hangen arnynt i fwynhau'r rhwydwaith a'i ddefnyddio'n gyfrifol

Cam Gweithredu	Amserlen	Llif Gwaith Cynllun Cyflawni	Dangosyddion
42. Gwella arwyddion ar ochr y ffordd	Canolig	<i>Gwaith achos cynnal a chadw</i>	Swyddi ar waith (%)
43. Cynnal adnoddau dehongli mewn lleoliadau priodol*.	Hirdymor	<i>Gwaith achos cynnal a chadw</i>	Cyfradd datrysiaidau cynnal a chadw (%)
44. Darparu system hyfforddiant ac adolygu ar gyfer marcio llwybrau gan ddefnyddio gwirfoddolwyr	Byrdymor	<i>Hyfforddiant gwirfoddolwyr Gweithgareddau grŵp defnyddwyr</i>	Cyrsiau hyfforddi a gynhaliwyd (#) Sefydliadau/rhaglenni wedi'u cefnogi (#)

Nodiadau: * E.e. paneli dehongli, codau QR ac ati..